

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)
της 11ης Μαΐου 2005 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-111/01 και T-133/01,

Saxonia Edelmetalle GmbH, με έδρα το Haslbrücke (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον P. von Woedtke, δικηγόρο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-111/01,

και

J. Riedemann ως εκκαθαριστής της εταιρίας **ZEMAG GmbH**, υπό εκκαθάριση, με έδρα στο Zeitz (Γερμανία), εκπροσωπούμενος από τον U. Vahlhaus, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-133/01,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους V. Kreuzschitz και V. Di Bucci, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

με αντικείμενο την ακύρωση της απόφασης 2001/673/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Μαρτίου 2001, σχετικά με κρατική ενίσχυση, που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (που κατέστη Lintra Beteiligungsholding GmbH, με τις εταιρίες Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH και Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (ΕΕ L 236, σ. 3),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, Jaeger, P. Mengozzi, M. E. Martins Ribeiro και M. F. Dehousse, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 29ης Ιουνίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ ορίζει:

«Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως.»

- 2 Το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ προβλέπει:

«Αν η Επιτροπή διαπιστώσει, αφού τάξει προηγουμένως στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, ότι ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος ή με κρατικούς πόρους δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κατά το άρθρο 87, ή ότι η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.»

- 3 Στις 22 Μαρτίου 1999, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 659/1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1).
- 4 Σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 659/1999, «κατάχρηση ενίσχυσης» είναι «ενίσχυση η οποία χρησιμοποιείται από τον δικαιούχο κατά παράβαση απόφασης που έχει ληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, ή το άρθρο 7, παράγραφοι 3 ή 4, του παρόντος κανονισμού», ήτοι κατά παράβαση είτε αποφάσεως για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων στη χορήγηση ενισχύσεως είτε αποφάσεως που διαπιστώνει το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά, η απόφαση δε αυτή μπορεί να συνοδεύεται, ενδεχομένως, με όρους και υποχρεώσεις.
- 5 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 ορίζει:

«Στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με το χαρακτήρα του σχεδιαζόμενου μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά. Η απόφαση καλεί το οικείο κράτος μέλος και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις εντός ορισμένης προθεσμίας, η οποία συνήθως δεν υπερβαίνει τον ένα μήνα. Σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ταχθείσα προθεσμία.»

- 6 Σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού 659/1999:

«1. Εφόσον η Επιτροπή έχει στην κατοχή της πληροφορίες από τις οποίες απορρέει ότι υπήρξαν παράνομες ενισχύσεις, ανεξαρτήτως της πηγής τους, εξετάζει αμελλητί τις πληροφορίες αυτές.

2. Εν ανάγκη, ζητά πληροφορίες από το οικείο κράτος μέλος. Εφαρμόζονται το άρθρο 2, παράγραφος 2, και το άρθρο 5, παράγραφοι 1, και 2, *mutatis mutandis*.

3. Στις περιπτώσεις όπου, παρά την υπόμνηση σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2, το οικείο κράτος μέλος δεν παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες εντός της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή ή παρέχει ελλιπείς πληροφορίες, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση με την οποία απαιτεί την παροχή των πληροφοριών αυτών (εφεξής αποκαλούμενη “διαταγή παροχής πληροφοριών”). Στην απόφαση αυτή, ορίζεται ποιες πληροφορίες ζητούνται και τάσσεται κατάλληλη προθεσμία για την υποβολή τους.»

7 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 προβλέπει:

«Μετά την εξέταση της ενδεχόμενης ύπαρξης παράνομων ενισχύσεων, εκδίδεται απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 2, 3 ή 4. Στην περίπτωση απόφασης για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η διαδικασία περατώνεται με απόφαση βάσει του άρθρου 7. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του κράτους μέλους με διαταγή παροχής πληροφοριών, η απόφαση αυτή λαμβάνεται με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες.»

8 Το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999 ορίζει:

«1. Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο (εφεξής αποκαλούμενη “απόφαση ανάκτησης”). Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

2. Το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί δυνάμει απόφασης ανάκτησης περιλαμβάνει και τους σχετικούς τόκους, υπολογιζόμενους με το δέον επιτόκιο που ορίζει η Επιτροπή. Οι τόκοι πρέπει να καταβληθούν από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι την ημερομηνία της ανάκτησής της.

3. Με την επιφύλαξη απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου [242] της Συνθήκης, η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτό και σε περίπτωση κινήσεως διαδικασίας ενώπιον εθνικών δικαστηρίων, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα που διαθέτουν στα αντίστοιχα νομικά τους συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, με την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας.»

- 9 Εξάλλου, το άρθρο 16 του κανονισμού 659/1999, τιτλοφορούμενο «Καταχρηστική εφαρμογή ενίσχυσης», ορίζει:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 23, η Επιτροπή μπορεί, σε περιπτώσεις καταχρηστικής εφαρμογής ενισχύσεων, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4. Τα άρθρα 6, 7, 9, 10, το άρθρο 11 παράγραφος 1, και τα άρθρα 12, 13, 14 και 15 εφαρμόζονται *mutatis mutandis*.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 10 Το 1993, οκτώ επιχειρήσεις της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας [οι Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik

GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH και Gothaer Fahrzeugwerk GmbH] συνενώθηκαν σε εταιρία χαρτοφυλακίου, την EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, την οποία κατείχε η Treuhandanstalt (που κατέστη ακολούθως Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben, στο εξής: BvS) προς αναδιάρθρωση και ιδιωτικοποίηση.

- 11 Με σύμβαση ιδιωτικοποίησης της 25ης Νοεμβρίου 1994, η BvS πώλησε τις ως άνω οκτώ επιχειρήσεις ως σύνολο σε μία προσωπική εταιρία γερμανικού δικαίου, την Emans & Partner GbR. Οι οκτώ επιχειρήσεις και η εταιρία χαρτοφυλακίου EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, η οποία κατέστη Lintra Beteiligungs-holding GmbH (στο εξής: εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra), δημιούργησαν ακολούθως τον όμιλο Lintra.
- 12 Δεδομένου ότι το σχέδιο ιδιωτικοποίησης, καθώς και το συνδεδεμένο με αυτό σχέδιο αναδιάρθρωσεως περιελάμβαναν ενισχύσεις, αυτές κοινοποιήθηκαν από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στην Επιτροπή με επιστολή της 19ης Ιανουαρίου 1995.
- 13 Με την απόφαση SG(96) D/4218 της 13ης Μαρτίου 1996, της οποίας σύντομη περίληψη δημοσιεύθηκε στην ΕΕ C 168, σ. 10 (στο εξής: η απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996), η Επιτροπή ενέκρινε τη χορήγηση των κοινοποιηθεισών ενισχύσεων οι οποίες θεωρήθηκαν συμβατές ιδίως με το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚ [νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΕΚ]. Η εν λόγω απόφαση κοινοποιήθηκε στις γερμανικές αρχές με επιστολή της 23ης Απριλίου 1996. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων, των οποίων επιτράπηκε η χορήγηση προς τον όμιλο Lintra, ανήλθε σε 824 200 000 γερμανικά μάρκα (DEM).
- 14 Ενώ αρχικώς είχε προβλεφθεί ότι οι θυγατρικές της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra (στο εξής: «οι θυγατρικές Lintra» ή «οι θυγατρικές») θα καθίσταντο κερδοφόρες το 1998, χρειάστηκε παρέμβαση της BvS, στις αρχές του έτους 1997, για να αποφευχθεί η πτώχευση του ομίλου στο σύνολό του. Με σύμβαση συναφθείσα

στις 6 Ιανουαρίου 1997 με τους αγοραστές, η BvS τους απήλλαξε από κάθε ευθύνη εκ της συμβάσεως ιδιωτικοποίησης. Σε αντάλλαγμα, η BvS απέκτησε το δικαίωμα εξαγοράς, ανά πάσα στιγμή, οποιασδήποτε από τις θυγατρικές Lintra έναντι συμβολικού τιμήματος 1 DEM. Δυνάμει της αυτής συμβάσεως, η εταιρία χαρτοφυλακίου, Lintra είχε ως κύριο σκοπό να εκχωρήσει τις θυγατρικές Lintra εν όλω ή εν μέρει σε νέους αγοραστές.

- 15 Αφού απέκτησε τον έλεγχο του ομίλου Lintra με τη σύμβαση της 6ης Ιανουαρίου 1997, η BvS αποφάσισε να πωλήσει τη μόνη εταιρία του ομίλου, τη Saxonia Edelmetalle, η οποία ήταν τότε κερδοφόρα χωρίς την παροχή νέων ενισχύσεων. Η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-111/01, η οποία αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα της κοπής νομισμάτων, εξαγοράστηκε από την εταιρία Vereinigte Deutsche Nickelwerke AG το 1997.
- 16 Παραλλήλως, η BvS αποφάσισε να εξακολουθήσει την αναδιάρθρωση πολλών άλλων θυγατρικών, μεταξύ των οποίων η εταιρία ZEMAG, με σκοπό να προπαρασκευάσει την εκχώρηση των δυνάμει κερδοφόρων αυτών επιχειρήσεων σε βιομηχανικούς εταίρους το συντομότερο δυνατόν. Η εταιρία ZEMAG, προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-133/01, η οποία αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα των μηχανών για λιγνιτωρυχεία, εκχωρήθηκε στους αγοραστές για Jacobi & Lobeck στα τέλη του 1997.
- 17 Με σύμβαση συναφθείσα τον Σεπτέμβριο του 1999 μεταξύ της BvS, της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra και των αγοραστών που απέμεναν, η BvS εξαγόρασε την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra έναντι του ποσού του 1 DEM. Από τις 1ης Ιανουαρίου 2000, η εν λόγω εταιρία τελεί υπό εκκαθάριση.
- 18 Μετά την εκ μέρους της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κοινοποίηση νέων ενισχύσεων αναδιάρθρωσεως το 1998, η Επιτροπή απηύθυνε, με επιστολή της 25ης Ιουνίου 1998, κατάλογο ερωτήσεων προς τις γερμανικές αρχές.

19 Με επιστολή της 22ας Ιουνίου 1999, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Με την εν λόγω απόφαση (ΕΕ C 238, σ. 4), η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το ποσό των ενισχύσεων που καταβλήθηκε πράγματι από της πρώτης κοινοποίησεως εκ μέρους των γερμανικών αρχών υπολειπόταν του ποσού που εγκρίθηκε με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Ωστόσο, επισήμανε ότι ορισμένες πτυχές των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν, μεταξύ των οποίων δάνειο ρευστότητας ύψους 12 000 000 DEM, δεν καλύπτονταν από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Η Επιτροπή εξέφρασε επίσης τις αμφιβολίες ως προς τα ακόλουθα:

- την πληρότητα και ακρίβεια των πληροφοριών που της παρασχέθηκαν πριν από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996·
- τη χρήση των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996
- τη χορήγηση άλλων ενισχύσεων προς τον όμιλο Lintra.

20 Με επιστολές της 18ης Οκτωβρίου 1999 και της 10ης Μαρτίου 2000, οι γερμανικές αρχές απάντησαν στις ερωτήσεις και τις διαπιστώσεις, στις οποίες προέβη η Επιτροπή με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Από τις πληροφορίες αυτές προκύπτει ιδίως ότι:

- από της πρώτης κοινοποίησεως εκ μέρους των γερμανικών αρχών, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν από την BvS προς τον όμιλο Lintra ανήλθε σε 658 200 000 DEM·

- την 31η Δεκεμβρίου 1997, το ποσό των 34 978 000 DEM ήταν καταχωρημένο στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra·
- το δάνειο ρευστότητας των 12 000 000 DEM είχε χορηγηθεί το 1997 προς τις θυγατρικές Lintra των οποίων η αναδιάρθρωση αναμενόταν να εξακολουθήσει, ιδίως στην εταιρία ZEMAG.

- 21 Την 1η Αυγούστου 2000, η Επιτροπή, κρίνοντας τις πληροφορίες αυτές ανεπαρκείς, απαίτησε από τις γερμανικές αρχές, δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, να της παράσχουν, εντός προθεσμίας ενός μηνός από της λήψεως της απόφασεως που διατάσσει (στο εξής: η διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000), όλες τις αναγκαίες πληροφορίες ώστε να είναι σε θέση να διαπιστώσει τον τρόπο κατανομής των δαπανών της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra μεταξύ των διαφόρων θυγατρικών και να προσδιορίσει ορθώς το ποσό της ενισχύσεως που απομένει στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Η Επιτροπή κάλεσε επίσης την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να διευκρινίσει κατά πόσον οι εισφορές, οι οποίες καταβλήθηκαν από τις θυγατρικές προς την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, χρηματοδοτήθηκαν με ενισχύσεις και τόνισε ότι, σε περίπτωση μη παροχής των διευκρινίσεων αυτών, θα αποφασίσει με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει. Τέλος, η Επιτροπή ζήτησε από τις γερμανικές αρχές να διαβιβάσουν αντίγραφο της διαταγής παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000 απευθείας στους ενδεχόμενους αποδέκτες των ενισχύσεων.
- 22 Οι γερμανικές αρχές απάντησαν στην εν λόγω διαταγή παροχής πληροφοριών με επιστολή της 2ας Οκτωβρίου 2000, συμπληρωθείσα με επιστολή της 31ης Οκτωβρίου 2000, στην οποία επισυναπτόταν έκθεση ορκωτού λογιστή περί της ενδεχόμενης απαιτήσεως επιστροφής των ενισχύσεων από τον όμιλο Lintra. Με αυτά τα έγγραφα, οι γερμανικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι, κατά την ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 1997, το ποσό των 34 978 000 DEM, το οποίο χορηγήθηκε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προς τον όμιλο Lintra, ήταν καταχωρημένο στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Επιπλέον, από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι το εν λόγω ποσό αποτελούνταν, αφενός, από υπόλοιπο 22 978 000 DEM περιλαμβανόμενο στα ίδια κεφάλαια της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra και του οποίου το μεγαλύτερο μέρος (18 638 000 DEM) προήλθε από εισφορές ομίλου καταβληθείσες από τις θυγατρικές στην εταιρία

χαρτοφυλακίου και, αφετέρου, από ποσό 12 000 000 DEM προοριζόμενο για την κάλυψη των δαπανών, τις οποίες πραγματοποίησε η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra προκειμένου να εξακολουθήσει η αναδιάρθρωση των θυγατρικών Lintra που μπορούσαν να καταστούν κερδοφόρες μετά το 1997.

- 23 Την 1η Μαρτίου 2001, ο J. Riedemann διορίστηκε δικαστικός εκκαθαριστής της εταιρίας ZEMAG, που τέθηκε υπό εκκαθάριση.
- 24 Με την απόφαση 2001/673/ΕΚ, της 28ης Μαρτίου 2001, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (που κατέστη Lintra Beteiligungsholding GmbH, με τις εταιρίες Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH και Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (ΕΕ L 236, σ. 3, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι οι ενισχύσεις ύψους 623 224 000 DEM χορηγήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 (άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αντιθέτως, με το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι ενισχύσεις ύψους 34 978 000 DEM, τις οποίες είχε εγκρίνει για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών Lintra, χρησιμοποιήθηκαν καταχρηστικά, κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ζήτησε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να λάβει όλα τα επιβεβλημένα μέτρα για την ανάκτηση από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra και τις θυγατρικές Lintra του ποσού των 34 978 000 DEM, με τον τρόπο που ορίζεται στη συνέχεια. Αφενός, το επί μέρους ποσό των 12 000 000 DEM, το οποίο χορηγήθηκε υπό μορφή δανείων ρευστότητας προς ορισμένες θυγατρικές Lintra και θεωρήθηκε ότι δεν καλύπτεται από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, πρέπει να ανακτηθεί από τις εν λόγω θυγατρικές, μέρος δε αυτού ανερχόμενο σε 4 077 000 DEM από την εταιρία ZEMAG. Αφετέρου, το υπόλοιπο των ενισχύσεων, ανερχόμενο σε 22 978 000 DEM, πρέπει να ανακτηθεί από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, η οποία ευθύνεται ως εις ολόκληρο οφειλέτης για το σύνολο του ποσού, καθώς και από το σύνολο των θυγατρικών Lintra, βάσει δεδομένου ποσοστού κατανομής. Κατ' εφαρμογή του εν λόγω ποσοστού κατανομής, το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως επιβάλλει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ανακτήσει 3 195 559 DEM από την

εταιρία Saxonia Edelmetalle και 2419271 DEM από την εταιρία ZEMAG. Επομένως, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποχρεούται να ανακτήσει από την τελευταία αυτή επιχείρηση συνολικό ποσό 6496271 DEM. Οι προς ανάκτηση ενισχύσεις προσαυξάνονται με τόκους από την ημερομηνία, κατά την οποία οι καταχρηστικώς χρησιμοποιηθείσες ενισχύσεις τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων, μέχρι την ημερομηνία πραγματικής επιστροφής τους.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 25 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Μαΐου 2001 και 12 Ιουνίου 2001, τα οποία καταχωρίστηκαν αντιστοίχως υπό τα στοιχεία Τ-111/01 και Τ-133/01, οι προσφεύγουσες άσκησαν τις παρούσες προσφυγές.
- 26 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Ιουνίου 2001, η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-111/01 υπέβαλε επίσης αίτηση αναστολής εκτέλεσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 27 Με διάταξη της 2ας Αυγούστου 2001, Τ-111/01 R, Saxonia Edelmetalle κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-2335), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.
- 28 Η έγγραφη διαδικασία της υποθέσεως Τ-111/01 και αυτή της υποθέσεως Τ-133/01 περατώθηκαν, αντιστοίχως, στις 10 Ιανουαρίου 2002 και 11 Ιανουαρίου 2002.

- 29 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο πενταμελές τμήμα), στο πλαίσιο μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα.
- 30 Με διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 2003 του προέδρου του πρώτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου διατάχθηκε η ένωση των υποθέσεων T-111/01 και T-133/01 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.
- 31 Κατόπιν της απόφασης του Πρωτοδικείου να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία, οι διάδικοι ανέπτυξαν τις προτάσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 29ης Ιουνίου 2004.
- 32 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 33 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση στο μέτρο που την αφορά·

- επικουρικός, να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση στο σύνολό της·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

34 Στις υποθέσεις Τ-111/01 και Τ-133/01, η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει τις προσφυγές·
- να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

35 Προς στήριξη των αιτημάτων τους περί ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες προβάλλουν εκάστη πέντε λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων τέσσερις κοινούς, τους οποίους το Πρωτοδικείο κρίνει ότι πρέπει να εξετάσει με την ακόλουθη σειρά: πρώτον, τον κοινό λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων των προσφευγουσών στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ· δεύτερον, τον λόγο που αντλείται από πεπλανημένες πραγματικές εκτιμήσεις στην προσβαλλομένη απόφαση (υπόθεση Τ-133/01)· τρίτον, τον λόγο που έγκειται στην προσβαλλομένη ως εσφαλμένη εκτίμηση περί καταχρηστικής εφαρμογής των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 (υπόθεση Τ-111/01)· τέταρτον, τον κοινό λόγο που αντλείται από τον εκ μέρους της Επιτροπής εσφαλμένο προσδιορισμό του αποδέκτη των επίδικων ενισχύσεων· πέμπτον, τον κοινό λόγο που αντλείται από τον αυθαίρετο χαρακτήρα του μεταξύ των θυγατρικών επιμερισμού του προς απόδοση επί μέρους ποσού 22 978 000 DEM·

τέλος, έκτον, τον κοινό λόγο που αντλείται από την προβαλλόμενη εσφαλμένη εκτίμηση όσον αφορά τον καταλογισμό της υποχρέωσης επιστροφής των επίδικων ενισχύσεων, λόγω εκχωρήσεως των αντίστοιχων μεριδίων της εταιρίας Saxonia Edelmetalle και της εταιρίας ZEMAG.

Επί του κοινού λόγου που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων των προσφευγουσών στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

— Στην υπόθεση T-111/01

- ³⁶ Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 προβάλλει ότι οι λόγοι που υπαγόρευσαν την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν την αφορούν ή δεν έχουν εφαρμογή στην περίπτωση της. Εξάλλου, η αιτιολογική σκέψη 36 της προσβαλλομένης αποφάσεως επιβεβαιώνει ότι το σχέδιο αναδιαρθρώσεως, το οποίο την αφορά, τέθηκε σε εφαρμογή επιτυχώς. Το γεγονός ότι, σ' αυτό το πλαίσιο, οι γερμανικές αρχές δεν παρέσχον τις πληροφορίες και τα έγγραφα που ζήτησε η Επιτροπή δεν μπορεί να έχει δυσμενείς συνέπειες για την προσφεύγουσα. Αφενός, η προσφεύγουσα τονίζει ότι η Επιτροπή υποχρεούται, δυνάμει του κανονισμού 659/1999, να προβαίνει σε δικούς της επιτόπιους ελέγχους. Αφετέρου, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή απαιτεί την επιστροφή ενισχύσεων που είχαν εγκριθεί προηγουμένως. Η έγκριση αυτή της δημιουργήσε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στη νομιμότητα των ενισχύσεων. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, εξάλλου, ότι δεν είχε λάβει γνώση του ενδεχομένου να αναζητηθούν οι επίδικες ενισχύσεις, καθόσον δεν γνώριζε το περιεχόμενο της εγκριτικής αποφάσεως και δεν είχε κληθεί να μετάσχει στην έρευνα που προηγήθηκε της αποφάσεως να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Επιπλέον, η προσφεύγουσα τονίζει ότι η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra δεν της παρέσχε καμία

απολύτως πληροφορία περί των ποσών που πρέπει να θεωρηθούν ως ενισχύσεις. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, εάν γνώριζε το ενδεχόμενο να αναζητηθούν τα εν λόγω ποσά, θα είχε διεξαγάγει τις δικές της έρευνες και θα είχε συνάψει συμφωνία με την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, προκειμένου να εξαιρεθεί αυτός ο κίνδυνος.

- 37 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας κατά το δίκαιο των ενισχύσεων, μόνον τα κράτη μέλη απολαμβάνουν του συνόλου των δικαιωμάτων τα οποία παρέχονται στους διαδίκους. Σε σχέση με τους δυνητικούς ή πραγματικούς αποδέκτες των ενισχύσεων, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι υπέχει απλώς υποχρέωση να καλέσει τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Αντιθέτως, υποστηρίζει ότι κατ' ουδένα τρόπο υποχρεούται να υποβάλει σε έλεγχο από τους ενδιαφερομένους τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη. Εν προκειμένω, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στήριξε την απόφασή της στις πληροφορίες που παρέσχε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ότι η προσφεύγουσα δεν έκρινε σκόπιμο να παρέμβει κατά τη διοικητική διαδικασία, μολονότι οι ενδιαφερόμενοι κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους όταν κινήθηκε η διαδικασία. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν μπορεί τώρα να της προσάψει ότι εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση βάσει ανεπαρκών πληροφοριών. Συναφώς, η Επιτροπή προβάλλει ότι ενήργησε σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου καθώς και τις οικείες διατάξεις του κανονισμού 659/1999.

- 38 Η Επιτροπή αμφισβητεί, ακολούθως, τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι δεν είχε πληροφορηθεί την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Σύμφωνα με την Επιτροπή, εφόσον η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι έλαβε από το κράτος σημαντική οικονομική συνδρομή, είναι αδιανόητο να μην έχει αντιληφθεί ότι έλαβε τις εν λόγω ενισχύσεις. Κατά την άποψη της Επιτροπής, βάσει της υποχρέωσης επιμέλειας την οποία υπέχει κάθε επιχείρηση, η προσφεύγουσα θα έπρεπε να βεβαιωθεί ότι οι επίδικες ενισχύσεις είχαν λάβει την απαιτούμενη έγκριση της Επιτροπής. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή φρονεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια για να απαλλαγεί της υποχρέωσης επιστροφής των ενισχύσεων.

- 39 Τέλος, κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα κακώς φρονεί ότι θα υπείχε υποχρέωση επιστροφής των ενισχύσεων μόνον εάν βαρυνόταν με «πταίσμα». Συγκεκριμένα, τίποτε δεν εμποδίζει να έχει δυσμενείς συνέπειες για τον δικαιούχο των ενισχύσεων η ανεπάρκεια των πληροφοριών τις οποίες υπέβαλε το οικείο κράτος στην Επιτροπή.

— Στην υπόθεση T-133/01

- 40 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, πριν εκδώσει την προσβαλλομένη απόφαση, όφειλε να είχε διερευνήσει και αξιολογήσει τα πραγματικά περιστατικά προβαίνοντας σε ενδελεχέστερη έρευνα. Συναφώς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή όφειλε να την ερωτήσει, ιδίως αφ' ότου η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι οι γερμανικές αρχές δεν ήταν σε θέση να παράσχουν όλες τις κατάλληλες πληροφορίες. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, κλήθηκε μόνον η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αποκλεισθηκαν δε οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι, αντιθέτως προς όσα προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ.
- 41 Προς αντίκρουση του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι αυτή, κατά την κίνηση της διοικητικής διαδικασίας, κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, η προσφεύγουσα, μολονότι παραδέχεται ότι ο δικαστικός διαχειριστής δεν συμμετέσχε στην εν λόγω διαδικασία, διατείνεται ότι αυτός δεν ήταν τότε σε θέση να το πράξει, δεδομένου ότι δεν είχε κινηθεί ακόμη η διαδικασία εκκαθάρισεως της εταιρίας ZEMAG. Εν πάση περιπτώσει, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η Επιτροπή, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι δεν είναι δυνατόν να παραιτηθεί του δικαιώματος να προβάλει ανακρίβεια περιλαμβανομένη στην προσβαλλομένη απόφαση για τον λόγο ότι δεν συμμετέσχε στην διοικητική διαδικασία. Κατ' αυτήν, εάν γινόταν δεκτό παρόμοιο αίτημα, το δικαίωμα προσφυγής των ενδιαφερομένων μερών θα καθίστατο κενό περιεχομένου.

- 42 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, εν προκειμένω, δεν μπορεί να γίνει λόγος για «συνοπτική διαδικασία», εφόσον η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ κινήθηκε στις 22 Ιουνίου 1999 και περατώθηκε εικοσιένα μήνες αργότερα, με την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασης στις 28 Μαρτίου 2001. Ως εκ τούτου, στην εταιρία ZEMAG είχε διατεθεί ο αναγκαίος χρόνος για να μετάσχει στην εν λόγω διαδικασία. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει επίσης την άποψή της η οποία εκτέθηκε και με τη σκέψη 37 της παρούσας.
- 43 Στο επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο δικαστικός εκκαθαριστής της δεν ήταν σε θέση να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, επειδή δεν είχε κινηθεί ακόμη η διαδικασία αφερεγγυότητας, η Επιτροπή απαντά ότι, με το επιχείρημα αυτό, η προσφεύγουσα δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο δικαστικός εκκαθαριστής δεν ενεργεί ιδίω ονόματι και ότι η προσφεύγουσα μπορούσε να είχε διατυπώσει παρατηρήσεις κατά τον χρόνο που κινήθηκε η επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 44 Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται γεγονότα ή περιστάσεις, τα οποία γνώριζε κατά τον χρόνο της επίσημης διαδικασίας έρευνας, αλλά τα οποία δεν ανακοίνωσε στην Επιτροπή όταν κλήθηκε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή κρίνει ότι η λύση αυτή δεν διακυβεύει το δικαίωμα προσφυγής των ενδιαφερομένων μερών, καθόσον έχουν πάντοτε τη δυνατότητα να επικαλεσθούν νομικό ισχυρισμό, τον οποίο δεν είχαν προβάλει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έρευνας ή σφάλμα εκτιμήσεως της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 45 Με τον παρόντα λόγο ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στην Επιτροπή ότι δεν τις κάλεσε ατομικώς να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασης.

- 46 Η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 47 Πρώτον, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων κινείται, λαμβανομένης υπόψη της εν γένει οικονομίας της, κατά του κράτους μέλους που ευθύνεται, από πλευράς των κοινοτικών του υποχρεώσεων, για τη χορήγηση της ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986, 234/84, Βέλγιο κατά Επιτροπής, καλούμενη «Meura», Συλλογή 1986, σ. 2263, σκέψη 29, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιανουαρίου 2004, T-109/01, Συλλογή 2004 σ. II-127, Fleuren Compost κατά Επιτροπής, σκέψη 42), και όχι κατά του ή των λαβόντων την ενίσχυση (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, C-74/00 P και C-75/00 P, Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-7869, σκέψη 83, και προπαρατεθείσα απόφαση Fleuren Compost κατά Επιτροπής, σκέψη 44).
- 48 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, η έννοια των «των ενδιαφερομένων», κατά το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, παραπέμπει σε απροσδιόριστο σύνολο αποδεκτών. Από την παρατήρηση αυτήν προκύπτει ότι το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν απαιτεί ατομική όχληση των κατ' ιδίαν ατόμων. Μοναδικός σκοπός του είναι να υποχρεώσει την Επιτροπή να φροντίσει για την ενημέρωση όλων των δυνάμει ενδιαφερομένων προσώπων και να τους παράσχει την ευκαιρία να προβάλουν τα επιχειρήματά τους. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η δημοσίευση ανακοινώσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* κρίνεται ως πρόσφορο μέσο γνωστοποιήσεως, προς όλους τους ενδιαφερομένους, της ενάρξεως μιας διαδικασίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1984, 323/82, Intermills κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3809, σκέψη 17, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 1998, T-371/94 και T-394/94, British Airways κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψη 59). Κατά συνέπεια, η νομολογία αυτή απονέμει κατ' ουσία στους ενδιαφερομένους τον ρόλο πηγών πληροφοριών για την Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ (απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-266/94, Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1399, σκέψη 256, και προπαρατεθείσα απόφαση British Airways κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 59).
- 49 Εν προκειμένω, μολοντί δεν αμφισβητείται ότι οι προσφεύγουσες δεν συμμετέσχον στην επίσημη διαδικασία έρευνας, από το γράμμα της ανακοινώσεως που

δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 21ης Αυγούστου 1999 (ΕΕ C 238, σ. 4) προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους εντός προθεσμίας ενός μηνός από της ημερομηνίας δημοσίευσής της επιστολής της 22ας Ιουνίου 1999 της Επιτροπής, με την οποία αυτή κοινοποίησε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Επομένως, με την εν λόγω ανακοίνωση, η οποία περιελάμβανε το κείμενο της ως άνω επιστολής καθώς και περίληψη αυτής, τα ενδιαφερόμενα μέρη πληροφορήθηκαν την απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με ενισχύσεις καταβληθείσες για την αναδιάρθρωση οκτώ επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων η εταιρία Saxonia Edelmetalle και η εταιρία ZEMAG.

50 Βεβαίως, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι το γεγονός και μόνον ότι κάποιος έχει πληροφορηθεί την κίνηση επίσημης διαδικασίας δεν αρκεί για να είναι αυτός σε θέση να αναπτύξει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις του. Συναφώς, προσήκει η επισήμανση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, το οποίο, δυνάμει του άρθρου 16 του εν λόγω κανονισμού, εφαρμόζεται επίσης στις περιπτώσεις καταχρηστικής εφαρμογής ενισχύσεων, ορίζει ότι, «στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με τον χαρακτήρα τού [...] μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά». Κατά συνέπεια, η απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, παρά τον κατ' ανάγκη προσωρινό χαρακτήρα της εκτιμήσεως που περιλαμβάνει, πρέπει να είναι αρκούντως ακριβής ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να είναι σε θέση να μετάσχουν αποτελεσματικά στην επίσημη διαδικασία έρευνας στο πλαίσιο της οποίας θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τα επιχειρήματά τους. Προς τούτο, αρκεί να μπορούν να γνωρίζουν τα ενδιαφερόμενα μέρη τη συλλογιστική της Επιτροπής.

51 Ωστόσο, επιβάλλεται η επισήμανση ότι οι προσφεύγουσες δεν προέβαλαν τον ισχυρισμό ότι η απόφαση για κίνηση της διαδικασίας ήταν ανεπαρκώς αιτιολογημένη, με αποτέλεσμα να μην έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν λυσιτελώς το δικαίωμά τους να υποβάλουν παρατηρήσεις.

52 Ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι προσφεύγουσες επικαλούνταν αυτό το επιχείρημα, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι, με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 49 της παρούσας

ανακοίνωση, η Επιτροπή εξέθεσε με επαρκή σαφήνεια τις αμφιβολίες της ως προς τη συμμόρφωση με τους όρους οι οποίοι τέθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 και, κατ' αυτόν τον τρόπο, παρέσχε στις προσφεύγουσες τη δυνατότητα να ασκήσουν λυσιτελώς το δικαίωμά τους να υποβάλουν παρατηρήσεις. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή αποφάνθηκε, πρώτον, ότι ουσιαστικά στοιχεία των σχεδίων αναδιαρθρώσεως δεν εφαρμόστηκαν όπως είχαν εγκριθεί. Δεύτερον, αποφάνθηκε ότι η απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 δεν κάλυπτε πλέον τις επίδικες ενισχύσεις και παρέθεσε σχετικώς πολλά συγκεκριμένα παραδείγματα, μεταξύ των οποίων οι ενισχύσεις που προορίζονταν για την κάλυψη ζημιών των επιχειρήσεων και για τη χρηματοδότηση επενδύσεων μετά την αποτυχία των σχεδίων αναδιαρθρώσεως. Η Επιτροπή εξέθεσε επίσης ότι είναι δυνατόν να χορηγήθηκαν πρόσθετες ενισχύσεις στις επιχειρήσεις του ομίλου Lintra, συνολικού ύψους άνω των 82 000 000 DEM. Ομοίως εξέφρασε αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα των εν λόγω ενισχύσεων με την κοινή αγορά, ιδίως επειδή ορισμένες ενισχύσεις ενδέχεται να χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς άλλους απ' αυτόν της αναδιαρθρώσεως των θυγατρικών Lintra καθώς και λόγω τη μη πλήρους εφαρμογής των σχεδίων αναδιαρθρώσεως. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή επέστησε ρητώς την προσοχή των γερμανικών αρχών και των ενδεχόμενων ενδιαφερομένων επί του γεγονότος ότι ο λαβών ενισχύσεις που χορηγήθηκαν παρανόμως πρέπει, εάν συντρέχει περίπτωση, να τις αποδώσει.

53 Εφόσον η Επιτροπή, με ανακοίνωση δημοσιευθείσα στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, κάλεσε τους λαβόντες ενισχύσεις που εγκρίθηκαν αρχικώς με προγενέστερη απόφαση να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της ενδεχόμενης παραβάσεως της εν λόγω αποφάσεως λόγω της εφαρμογής των ενισχύσεων αυτών κατά τρόπον αντίθετο προς την οικεία απόφαση και οι εν λόγω αποδέκτες δεν έκαναν χρήση της δυνατότητας αυτής, η Επιτροπή δεν προσέβαλε κανένα δικαίωμά τους (αποφάσεις Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, παρατεθείσα ανωτέρω στη σκέψη 47, σκέψη 84, και Fleuren Compost κατά Επιτροπής, παραταθείσα ανωτέρω στη σκέψη 47, σκέψη 47). Εξάλλου, η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη φερόμενη ως διαπραχθείσα παράλειψη, εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους ή, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01, εκ μέρους της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, να την πληροφορήσει για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας.

54 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας στην υπόθεση T-133/01 ότι η διαδικασία εκκαθαρίσεως, της οποίας αυτή αποτελεί αντικείμενο, δεν είχε αρχίσει κατά τον χρόνο κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς διατείνεται η Επιτροπή, από το

εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο προκύπτει σαφώς ότι ο δικαστικός εκκαθαριστής ενεργεί μόνον υπό την ιδιότητα αυτή και όχι ιδίω ονόματι. Όπως εκτέθηκε με τη σκέψη 49 της παρούσας, κατά τον χρόνο δημοσίευσής της αποφάσεως για κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, η εταιρία ZEMAG, η οποία ρητώς ενέπιπτε στην απόφαση αυτή, είχε στη διάθεσή της επαρκή χρόνο για να ανταποκριθεί στην κλήση προς υποβολή παρατηρήσεων.

55 Ομοίως, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας στην υπόθεση Τ-111/01, σύμφωνα με τα οποία η απόφαση για κίνηση της επίσημης διαδικασίας δεν την αφορά και η ίδια δεν ε γνώριζε το ενδεχόμενο αναζητήσεως. Συγκεκριμένα, αφενός, εφόσον η προσφεύγουσα μνημονεύεται ρητώς και επανειλημμένως στην εν λόγω απόφαση, η δε Επιτροπή εξέφραζε, τουλάχιστον, αμφιβολίες ως προς την ορθή εφαρμογή του συνόλου των ενισχύσεων που είχε εγκρίνει για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών Lintra με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, η εν λόγω απόφαση αφορούσε οπωσδήποτε την προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-111/01. Το γεγονός ότι επέλεξε να μην υποβάλει παρατηρήσεις αφού εκλήθη σχετικώς με την ανακοίνωση της Επιτροπής, περί της οποίας έγινε λόγος στη σκέψη 49 της παρούσας, δεν μπορεί να προσαφθεί στην τελευταία.

56 Αφετέρου, όπως εκτέθηκε με τη σκέψη 52 της παρούσας, η απόφαση για κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας όριζε με επαρκή σαφήνεια ότι οι ενισχύσεις, τις οποίες αφορούσε, θα ανακτώνταν, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση, από τον λαβόντα αυτές, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999. Ως εκ τούτου, από της δημοσίευσής της αποφάσεως για κίνηση της επίσημης διαδικασίας, η προσφεύγουσα της υποθέσεως Τ-111/01 δεν ήταν δυνατόν να μη γνωρίζει το ενδεχόμενο αναζητήσεως των επίδικων ενισχύσεων. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να στοιχειοθετήσει την προβαλλόμενη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς τη συμβατότητα των επίδικων ενισχύσεων με την κοινή αγορά, ισχυρισμός που αντικρούεται, εξάλλου, από την ίδια την προσφεύγουσα όταν διατείνεται ότι δεν είχε πληροφορηθεί την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.

57 Δεύτερον, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι, κατόπιν της μη συμμορφώσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000, η Επιτροπή έπρεπε να τις είχε ερωτήσει απευθείας πριν εκδώσει την προσβαλλομένη απόφαση.

- 58 Συναφώς, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πράγματι δεν συμμορφώθηκε προς την ως άνω διαταγή παροχής πληροφοριών, από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 προκύπτει ότι, σε αυτήν την περίπτωση, η Επιτροπή δύναται να περατώσει την επίσημη διαδικασία έρευνας και να αποφασίσει για τη συμβατότητα, ή όχι, της ενισχύσεως με την κοινή αγορά με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες. Υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 14 του κανονισμού 659/1999, η απόφαση αυτή μπορεί να απαιτεί την ανάκτηση της ήδη καταβληθείσας ενισχύσεως από τον λαβόντα. Δυνάμει του άρθρου 16 του κανονισμού 659/1999, οι διατάξεις των άρθρων 13 και 14 εφαρμόζονται *mutatis mutandis* σε περίπτωση καταχρηστικής εφαρμογής ενισχύσεως. Κατά συνέπεια, από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζονται οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να ερωτήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη στην περίπτωση που κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται προς τη διαταγή της Επιτροπής περί παροχής πληροφοριών.
- 59 Εξάλλου, προσήκει η επισήμανση ότι, εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες δεν προβάλλουν ότι ζήτησαν, δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, αντίγραφο της αποφάσεως η οποία εντέλλεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να παράσχει πληροφορίες, ούτε, κατά μείζονα λόγο, ότι, παρά την εκ μέρους της Επιτροπής εντολή προς την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με τη διαταγή της 1ης Αυγούστου 2000, να κοινοποιήσει την εν λόγω διαταγή σε όλους τους ενδεχόμενους αποδέκτες των επίδικων ενισχύσεων, αυτές διαβίβασαν στην Επιτροπή πληροφορίες τις οποίες δεν έλαβε υπόψη πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 60 Τέλος, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν προέβη σε επιτόπιους ελέγχους, όπως της επιβάλλουν οι διατάξεις του κανονισμού 659/1999.

- 61 Η αιτίαση αυτή, η οποία δεν αφορά τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων μερών στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, αλλά την έκταση των ερευνών που διενεργεί η Επιτροπή κατά τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, θα εξετασθεί στις σκέψεις 98 έως 100 της παρούσας αποφάσεως, στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως ο οποίος αντλείται από τη φερόμενη ως εσφαλμένη διαπίστωση καταχρηστικής εφαρμογής των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.
- 62 Υπ' αυτές τις συνθήκες, προκύπτει ότι ο κοινός λόγος ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων των προσφευγουσών στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την ύπαρξη πεπλανημένων πραγματικών εκτιμήσεων στην προσβαλλομένη απόφαση (υπόθεση T-133/01)

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 63 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 προσάπτει στην Επιτροπή ότι έλαβε την προσβαλλομένη απόφαση με βάση τέσσερα εσφαλμένα πραγματικά δεδομένα. Πρώτον, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η αιτιολογική σκέψη 39 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι επενδύσεις, τις οποίες πραγματοποίησε η εταιρία ZEMAG μεταξύ 1994 και 1997, δεν ήταν κατώτερες από τις αρχικώς προβλεφθείσες. Δεύτερον, η προσφεύγουσα έλαβε ποσό κατώτερο (44 977 000 DEM) από εκείνο που μνημονεύει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 40 της προσβαλλομένης αποφάσεως (65 617 000 DEM). Τρίτον, όσον αφορά τις ενισχύσεις που αποτελούν αντικείμενο της διαταγής ανακτήσεως, η προσφεύγουσα δεν έλαβε δάνειο ρευστότητας, αλλά ενισχύσεις ρευστότητας. Τέλος, με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα αντικρούει τους ισχυρισμούς της Επιτροπής που αφορούν, αφενός, τη μη προσαρμογή του προγράμματος παραγωγής των θυγατρικών Lintra προς τις συνθήκες της αγοράς και, αφετέρου, τα επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες των ιδυνόντων την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra.

64 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι τρεις πρώτοι ισχυρισμοί περί πεπλανημένων πραγματικών εκτιμήσεων δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί. Κατά την Επιτροπή, οι διαπιστώσεις, που περιλαμβάνει η προσβαλλομένη απόφαση, έχουν ως βάση τις πληροφορίες που παρέσχον οι γερμανικές αρχές σε απάντηση προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η προσφεύγουσα, δεδομένου ότι δεν έλαβε μέρος στη διοικητική διαδικασία, παραιτήθηκε της δυνατότητας να προβάλει οποιαδήποτε πραγματική πλάνη. Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι δικαιούται, δυνάμει της νομολογίας του Δικαστηρίου και των διατάξεων κανονισμού 659/1999, να περατώσει τη διαδικασία και να λάβει απόφαση με βάση τα στοιχεία που διαθέτει, εάν ένα κράτος μέλος, παρά τη σχετική διαταγή της Επιτροπής παραλείψει να παράσχει τις αιτηθείσες πληροφορίες. Ακόμη και αν η Επιτροπή είχε υποπέσει στα σφάλματα τα οποία προβάλλει η προσφεύγουσα, τούτο δεν θα ασκούσε επιρροή, κατ' αυτήν, επί της ορθότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως η οποία εκθέτει ότι οι ενισχύσεις χρησιμοποιήθηκαν, κατά βάση, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο αναδιαρθρώσεως. Η απόδοση των επίδικων ενισχύσεων ζητήθηκε όχι εξαιτίας της παράνομης χρησιμοποίησής τους από τις θυγατρικές, αλλά λόγω της παρακρατήσεώς τους από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, αφενός, και της χορηγήσεως δανείων ρευστότητας μετά την προφανή αποτυχία της πρώτης αναδιαρθρώσεως, αφετέρου.

65 Επί της τέταρτης πεπλανημένης εκτιμήσεως την οποία προσάπτει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή διατείνεται ότι ο σχετικός ισχυρισμός, επειδή προβάλλεται για πρώτη φορά κατά το στάδιο της απαντήσεως και δεν θεμελιώνεται σε κανένα νομικό επιχείρημα δυνάμενο να στηρίξει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως, είναι απαράδεκτος. Εν πάση περιπτώσει, κατά την άποψη της Επιτροπής, οι ισχυρισμοί είναι αβάσιμοι στην ουσία, ιδίως επειδή η Επιτροπή επαλήθευσε τις σχετικές πληροφορίες ενώπιον των γερμανικών αρχών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

66 Η Επιτροπή αντιτείνει, κατ' ουσίαν, ότι η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 δεν προβάλλει παραδεκτώς τους πραγματικούς ισχυρισμούς περί των οποίων έγινε

λόγος στη σκέψη 63 ανωτέρω, καθόσον δεν τους είχε προβάλει στο πλαίσιο της διαδικασίας έρευνας των επίδικων ενισχύσεων. Επιπλέον, διατείνεται ότι ο τέταρτος ισχυρισμός που αφορά πλάνη περί τα πράγματα είναι απαράδεκτος, διότι προβλήθηκε εκπροθέσμως κατά το στάδιο της απαντήσεως.

- 67 Κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, η νομιμότητα μιας κοινοτικής πράξεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο της εκδόσεώς της. Ειδικότερα, οι εκτιμήσεις, στις οποίες προβαίνει η Επιτροπή, πρέπει να εξετάζονται μόνο σε συνάρτηση με τα στοιχεία που αυτή είχε στη διάθεσή της κατά τον χρόνο που τις πραγματοποίησε (απόφαση *British Airways* κ.λπ. κατά Επιτροπής, στη σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 81· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1999, T-110/97, *Kneissl Dachstein* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2881, σκέψη 47, και T-123/97, *Salomon* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2925, σκέψη 48).
- 68 Κατά συνέπεια, ο προσφεύγων, εάν συμμετέσχε στη διαδικασία έρευνας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, δεν μπορεί παραδεκτώς να προβάλει πραγματικά στοιχεία που ήταν άγνωστα στην Επιτροπή και τα οποία δεν της επισήμανε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έρευνας. Αντιθέτως, τίποτε δεν εμποδίζει τον ενδιαφερόμενο να αναπτύξει κατά της τελικής αποφάσεως έναν νομικό ισχυρισμό τον οποίο δεν είχε προβάλει κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας (βλ., υπό αυτό το πνεύμα, τις αποφάσεις *Kneissl Dachstein* κατά Επιτροπής, στη σκέψη 67 ανωτέρω, σκέψη 102, και *Salomon* κατά Επιτροπής, στη σκέψη 67 ανωτέρω, σκέψη 55).
- 69 Η νομολογία αυτή δεν μπορεί να επεκταθεί οπωσδήποτε σε όλες τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες μία επιχείρηση δεν έλαβε μέρος στη διαδικασία έρευνας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Μολονότι δεν αποκλείεται η εν λόγω νομολογία να μην έχει εφαρμογή σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, επιβάλλεται, παρά ταύτα, η διαπίστωση ότι έχει εφαρμογή εν προκειμένω.
- 70 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η προσφεύγουσα δεν έκανε χρήση του δικαιώματός της να μετάσχει στη διαδικασία έρευνας, μολονότι δεν αμφισβητείται

ότι έγινε επανειλημμένως ρητή μνεία σε αυτήν με την απόφαση για κίνηση της διαδικασίας έρευνας —ιδίως στον τίτλο και στα σημεία 2.1 και 2.4 της απόφασης— και ότι η απόφαση αυτή εξέφραζε αμφιβολίες ως προς την ορθή χρήση του συνόλου των ενισχύσεων που προορίζονταν για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών Lintra σε σχέση με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Ομοίως, δεν αμφισβητείται ότι τα πραγματικά στοιχεία, τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 39 και 40 της προσβαλλομένης απόφασης, στηρίζονται σε πληροφορίες που παρέσχον οι γερμανικές αρχές στο πλαίσιο της διαδικασίας έρευνας. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας σχετικά με το ποσό των επενδύσεων και με το εισπραχθέν ποσό ενισχύσεων αποτελούν πραγματικούς ισχυρισμούς που ήταν άγνωστοι στην Επιτροπή κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης απόφασης και οι οποίοι, επομένως, δεν μπορούν να προβληθούν κατά της απόφασης αυτής για πρώτη φορά ενώπιον του Πρωτοδικείου.

- 71 Η ίδια διαπίστωση επιβάλλεται για τις προβαλλόμενες πεπλανημένες πραγματικές εκτιμήσεις της Επιτροπής σχετικά με τη μη προσαρμογή του προγράμματος παραγωγής των θυγατρικών του ομίλου Lintra στις συνθήκες της αγοράς καθώς και τα επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες των ιθυνόντων της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, περί των οποίων έγινε λόγος στην αιτιολογική σκέψη 16 της προσβαλλομένης απόφασης, χωρίς να χρειάζεται να εξετασθεί η ένσταση της Επιτροπής από το εκπρόθεσμο των εν λόγω επιχειρημάτων που αναπτύχθηκαν με το υπόμνημα απαντήσεως. Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι πάσχουν πλάνη περί τα πράγματα, οι γενικές αυτές εκτιμήσεις δεν ασκούν επιρροή επί της επιλογής, στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση.

- 72 Τέλος, επί του νομικού, και όχι καθαρώς πραγματικού, ζητήματος εάν η εταιρία ZEMAG έλαβε, μετά την αποτυχία του πρώτου σχεδίου αναδιάρθρωσεως, ενισχύσεις ρευστότητας αντί δανείου ρευστότητας, όπως προκύπτει από την προσβαλλομένη απόφαση, η προσφεύγουσα, ερωτηθείσα ειδικώς επ' αυτού από το Πρωτοδικείο, δήλωσε απλώς ότι η εν λόγω διάκριση απορρέει κατ' ουσίαν από τους διαφορετικούς όρους που χρησιμοποιεί η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, χωρίς να είναι σε θέση να διευκρινίσει ποιες συνέπειες μπορεί να έχει ο χαρακτηρισμός αυτός επί της επιστροφής των επίδικων ενισχύσεων. Κατά συνέπεια, το επιχείρημα αυτό είναι αλυσιτελές.

- 73 Κατά συνέπεια, ο λόγος ακυρώσεως ο οποίος αντλείται από πεπλανημένες πραγματικές εκτιμήσεις στην προσβαλλόμενη απόφαση τυχάνει απορριπτέος.

Επί του λόγου ακυρώσεως ο οποίος αντλείται από την προβαλλόμενη εσφαλμένη διαπίστωση καταχρηστικής εφαρμογής των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 1996 (υπόθεση T-111/01)

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 74 Πρώτον, η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-111/01 διατείνεται ότι οι ενισχύσεις, οι οποίες της χορηγήθηκαν μέχρι το 1996, χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, όπως προκύπτει από τα παραστατικά που υπέβαλε η BvS στις γερμανικές αρχές. Μολονότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναλύει το ποσό των 3 195 559 DEM του οποίου ζητείται η επιστροφή από την προσφεύγουσα, ως μέρους του επί μέρους ποσού των 22 978 000 DEM, πράγμα που, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, είναι παράνομο καθεαυτό, η ανάλυση των πληρωμών που έγιναν καταδεικνύει ότι αυτές ήταν σύμφωνες με το σχέδιο αναδιάρθρωσεως και είχαν εγκριθεί με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.
- 75 Επομένως, αντιθέτως, προς όσα ισχυρίζεται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το επί μέρους ποσό των 22 978 000 DEM δεν χρησιμοποιήθηκε για την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών διαχειρίσεως της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, αλλά αποκλειστικώς για τη χρηματοδότηση των μέτρων αναδιάρθρωσεως. Συναφώς, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Γερμανική Κυβέρνηση, με την ανακοίνωση πληροφοριών της 2ας Οκτωβρίου 2000 προς την Επιτροπή, δήλωσε ότι οι υπηρεσίες της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra προς τις θυγατρικές προορίζονταν για την αναδιάρθρωσή τους και χωρίς αυτές η αναδιάρθρωση δεν θα ήταν δυνατή. Εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι,

ακόμη και αν οι ενισχύσεις είχαν χρησιμοποιηθεί προς ανταμοιβή των υπηρεσιών της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, όπερ δεν συνέβη, δεν θα επρόκειτο για καταχρηστική εφαρμογή. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα τονίζει ότι η Επιτροπή εγνώριζε ποια δομή ομίλου είχαν επιλέξει οι γερμανικές αρχές, ιδίως δε το γεγονός ότι η Lintra ήταν απλή εταιρία χαρτοφυλακίου, της οποίας οι υπηρεσίες χρεώνονταν στις θυγατρικές της βάσει εσωτερικού ποσοστού κατανομής. Δεδομένου ότι η Επιτροπή συνείνεσε να χρησιμοποιηθούν οι ενισχύσεις προς ανταμοιβή των υπηρεσιών της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, αυτές πρέπει να θεωρηθεί ότι καλύπτονται από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.

76 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην προσβαλλομένη απόφαση ότι στηρίζεται αποκλειστικώς σε τεκμήρια ως προς την προβαλλόμενη καταχρηστική εφαρμογή των ενισχύσεων, τα οποία και αυτά εκπηγάζουν από αόριστες εκτιμήσεις των γερμανικών αρχών. Ειδικότερα, κατά την προσφεύγουσα η οποία παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 42 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίζεται στη δήλωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ότι δεν ήταν δυνατό να αποκλεισθεί ότι οι ενισχύσεις χρησιμοποιήθηκαν για να αμειφθούν οι υπηρεσίες της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, έπρεπε να αποδειχθεί ότι οι ενισχύσεις αυτές πράγματι χρησιμοποιήθηκαν προς ανταμοιβή των εν λόγω υπηρεσιών.

77 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, πρώτον, ότι, βάσει της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996, δεν προβλεπόταν η χρήση ενισχύσεων από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra. Εξάλλου, δεν θα μπορούσε να υπάρξει τέτοιο θέμα, εφόσον η εν λόγω εταιρία δεν ήταν προβληματική επιχείρηση. Το ίδιο ισχύει για τη χρήση ενισχύσεων από τις θυγατρικές Lintra προς ανταμοιβή των υπηρεσιών της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, δεδομένου ότι, αφενός, το ποσό των 22 978 000 DEM παρέμεινε στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra χωρίς οι γερμανικές αρχές να είναι σε θέση να παράσχουν ακριβείς πληροφορίες ως προς τον τρόπο διαθέσεώς του και, αφετέρου, οι θυγατρικές είχαν την ευθύνη της ορθής χρησιμοποίησής του ποσού αυτού, το σύνολο του ποσού έπρεπε να ανακτηθεί από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra και από τις θυγατρικές της. Το γεγονός ότι η Επιτροπή εγνώριζε τη δομή της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra δεν σημαίνει ότι οι παρεχόμενες από την εταιρία αυτή υπηρεσίες μπορούσαν να αμείβονται με κρατικές ενισχύσεις οι οποίες είχαν εγκριθεί για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών.

78 Δεύτερον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσφεύγουσα υπέπεσε επανειλημμένως σε αντιφάσεις όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως εκ μέρους της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι υπηρεσίες της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra προς τις θυγατρικές της ήταν αναγκαίες για την αναδιάρθρωσή τους και, επομένως, έπρεπε να θεωρηθούν ως ενισχύσεις καλυπτόμενες από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Ωστόσο, η προσφεύγουσα, μολονότι έλαβε τις εν λόγω υπηρεσίες με κρατικούς πόρους, ήτοι δωρεάν, ισχυρίζεται ότι πλήρωσε τις υπηρεσίες αυτές αναλώνοντας τις χορηγηθείσες ενισχύσεις. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βεβαίως να ισχυρισθεί ότι έλαβε εξ επαχθούς αιτίας τις ενισχύσεις των οποίων ζητείται η επιστροφή. Εν πάση περιπτώσει, κατά την Επιτροπή, οι ενισχύσεις πρέπει να επιστραφούν διότι δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί με βεβαιότητα ότι χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Επομένως, η αιτία της επιστροφής δεν έγκειται αορίστως στη δομή του ομίλου, αλλά στο γεγονός ότι, βάσει της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996, οι θυγατρικές εταιρίες Lintra ήταν οι αποδέκτες των ενισχύσεων.

79 Τέλος, σχετικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας περί τεκμηρίων, η Επιτροπή απαντά ότι ακριβώς δεν στηρίχθηκε σε τέτοιες υποθέσεις. Συγκεκριμένα, η προσβαλλομένη απόφαση περιορίστηκε απλώς να διαπιστώσει ότι οι γερμανικές αρχές δεν μπορούσαν να αποκλείσουν ότι οι θυγατρικές χρησιμοποίησαν πράγματι τις ενισχύσεις για την ανταμοιβή των υπηρεσιών της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι ενισχύσεις, σε περίπτωση που δαπανήθηκαν από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, πρέπει να ανακτηθούν από τις θυγατρικές που επωφελήθηκαν από τις υπηρεσίες διαχείρισεως της εταιρίας χαρτοφυλακίου. Η προσφεύγουσα, εάν διέθετε αποδεικτικά στοιχεία περί του ότι δεν είχε λάβει τέτοιες υπηρεσίες εκ μη επαχθούς αιτίας, έπρεπε να τα είχε υποβάλει στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, ανταποκρινόμενη στην κλήση, την οποία της απηύθυνε η Επιτροπή, να υποβάλει παρατηρήσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

80 Κατ' ουσίαν, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 αμφισβητεί ότι χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικά το επί μέρους ποσό των ενισχύσεων ύψους

22 978 000 DEM, βάσει του οποίου υπολογίστηκε το ποσό των 3 195 559 DEM του οποίου ζητείται η επιστροφή με την προσβαλλομένη απόφαση. Κατ' αυτήν, οι εν λόγω ενισχύσεις χρησιμοποιήθηκαν για την αναδιάρθρωσή της, σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.

- 81 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ο παρών λόγος ακυρώσεως πρέπει να εξετασθεί σε δύο στάδια. Καταρχάς, πρέπει να διευκρινισθεί το ακριβές περιεχόμενο της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996. Ακολούθως, υπό το πρίσμα αυτής της διαγνώσεως, το Πρωτοδικείο θα εξετάσει εάν η Επιτροπή μπορούσε να συναγάγει, με την προσβαλλομένη απόφαση, ότι έγινε καταχρηστική εφαρμογή, κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, του ποσού των ενισχύσεων, βάσει του οποίου υπολογίστηκε το ποσό που πρέπει να επιστρέψει η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01.

— Επί του περιεχομένου της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996

- 82 Με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, η Επιτροπή εξέτασε καταρχάς τις κατ' ιδίαν περιπτώσεις των οκτώ θυγατρικών που διαχειριζόταν η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01, από οικονομικής και κοινωνικής απόψεως, καθώς από της απόψεως της τεκμαιρόμενης βιωσιμότητάς τους σε σχέση με τη αναδιάρθρωση που είχαν σχεδιάσει οι γερμανικές αρχές. Επίσης δήλωσε ότι, κατόπιν διαδικασίας προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών για την αναδιάρθρωση και την ιδιωτικοποίηση των επιχειρήσεων, οι γερμανικές αρχές επέλεξαν την προσφορά αγοράς που υπέβαλε η Emans & Partners GbR για το σύνολο των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι η προσφορά αυτή θεωρήθηκε ως η καλύτερη, ιδίως από της απόψεως της διατηρήσεως των θέσεων εργασίας, του επενδυτικού σχεδίου, της προσωπικής δεσμεύσεως του αποκτώντος, της οφειλής έναντι της Treuhandanstalt και των προοπτικών για κάθε μία από τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, η Treuhandanstalt (η οποία κατέστη ακολούθως η BvS) εκχώρησε στους αγοραστές 100 % των εταιρικών μεριδίων των επιχειρήσεων που κατείχε η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra. Ακολούθως, η Επιτροπή ανέλυσε τα οικονομικά μέτρα που σχεδίαζαν οι γερμανικές αρχές για την αναδιάρθρωση και την ιδιωτικοποίηση σε μεταγενέστερο χρόνο των επιχειρήσεων του ομίλου Lintra, μεταξύ των οποίων ενισχύσεις ύψους 970 200 000 DEM, το οποίο μειώθηκε

ακολουθώντας σε 824 200 000 DEM. Τέλος, στην ανάλυσή της ως προς τη συμβατότητα των ενισχύσεων, η Επιτροπή επεσήμανε ότι, «παρά την κίνηση διαδικασίας προσκλήσεων προς υποβολή προσφορών, δεν εξευρέθη επενδυτής διατεθειμένος να αναλάβει τον οικονομικό κίνδυνο της αναδιρθρώσεως των εν λόγω επιχειρήσεων χωρίς παροχή κρατικών ενισχύσεων» και ότι, «επειδή οι επιχειρήσεις πωλήθηκαν στον τελευταίο πλειοδότη, οι κρατικές ενισχύσεις που προβλέπονταν στη σύμβαση ιδιωτικοποίησης περιορίστηκαν στο απολύτως αναγκαίο, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να ανακτήσουν μακροπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητά τους». Διευκρίνισε ότι «όλες οι επιχειρήσεις ανέπτυξαν δραστηριότητα εντός αναπτυσσόμενων αγορών όπου δεν υπήρχε διαρθρωτικό πλεόνασμα παραγωγής», η δε «οικονομική ενίσχυση είχε περιορισμένη διάρκεια». Η Επιτροπή συνήγαγε εξ αυτού ότι «οι ενισχύσεις πληρούν τις προϋποθέσεις που τίθενται σε περίπτωση αναδιρθρώσεως (ανταγωνιστικότητα, αναλογικότητα, μείωση της παραγωγικής ικανότητας)».

- 83 Η Επιτροπή συμπέρανε, μετά από την έρευνά της, αφενός, ότι, «εάν συνεκτιμώνταν το σύνολο των ενισχύσεων αναδιρθρώσεως, [αυτή], [θα είχε] την άποψη ότι οι εν λόγω ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης [...], καθόσον περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο και δεν εξασφαλίζουν στις επιχειρήσεις πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών». Αφετέρου, η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι, «επειδή όλες οι επιχειρήσεις ήταν εγκατεστημένες σε περιοχή εμπύπτουσα στην εξαιρετική ρύθμιση του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης [...], λαμβανομένων υπόψη του αριθμού και του μεγέθους των επιχειρήσεων που έλαβαν ενισχύσεις, της μεγάλης ποικιλίας των προϊόντων τους και, επομένως, της αδυναμίας αποκομίσεως οφέλους από μεταξύ τους συνέργειες, καθώς και του σχετικώς χαμηλού ύψους των ενισχύσεων, οι εν λόγω ενισχύσεις κηρύχθηκαν συμβατές με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α', της Συνθήκης».

- 84 Από την ανάγνωση της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996 προκύπτει ότι αποδέκτες των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν ήταν οι οκτώ θυγατρικές Lintra, περιλαμβανομένης της προσφεύγουσας στην υπόθεση T-111/01, των οποίων η κατάσταση από οικονομικής και κοινωνικής απόψεως καθώς και από απόψεως βιωσιμότητας περιγράφεται ειδικώς στις σελίδες 1 έως 5 της αποφάσεως, εξαιρέσει της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra η οποία είχε ως αντικείμενο τη διαχείριση του ομίλου προκειμένου να καταστούν δυνατές η αναδιάρθρωση και η ιδιωτικοποίηση των θυγατρικών το συντομότερο. Μολονότι τα σχεδιασθέντα από τις γερμανικές αρχές οικονομικά μέτρα είχαν σκοπό την ανακεφαλαιοποίηση των εταιριών και τη

χρηματοδότηση των μέτρων αναδιαρθρώσεως, ιδίως διά της συμμετοχής της ΒνS στις ζημίες, διά της παροχής επενδυτικών ενισχύσεων και της καλύψεως των αναγκών ρευστότητας των εταιριών, η απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 δεν επέτρεπε να χρησιμοποιηθούν ενισχύσεις από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων αυτής. Εξάλλου, το γεγονός ότι οι ενισχύσεις χορηγήθηκαν από τις γερμανικές αρχές προς την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, στο πλαίσιο της διαχειρίσεως του ομίλου Lintra, δεν αποκλείει να θεωρηθεί ότι οι θυγατρικές του εν λόγω ομίλου αποκομίζουν όφελος (βλ., υπ' αυτό το πνεύμα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Σεπτεμβρίου 1985, 172/83 και 226/83, Hoogovens Groep κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2831, σκέψη 34) και ότι είναι, στην πραγματικότητα, οι αποδέκτες των ενισχύσεων οι οποίες εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, με την απόφασή της της 13ης Μαρτίου 1996, ενέκρινε αποκλειστικώς ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών Lintra, περιλαμβανομένης της προσφεύγουσας στην υπόθεση T-111/01.

— Επί της διαπιστώσεως περί καταχρηστικής εφαρμογής του ποσού των ενισχύσεων του οποίου η επιστροφή ζητείται από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01

85 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η επισήμανση ότι, δυνάμει του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, η Επιτροπή, εάν διαπιστώσει ότι μία ενίσχυση εφαρμόζεται καταχρηστικώς, αποφασίζει ότι το ενδιαφερόμενο κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει εντός προθεσμίας που η ίδια καθορίζει.

86 Από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 1, στοιχείο ζ', και το άρθρο 16 του κανονισμού 659/1999 προκύπτει ότι εναπόκειται, καταρχήν, στην Επιτροπή να αποδείξει ότι οι ενισχύσεις, τις οποίες ενέκρινε προηγουμένως με προγενέστερη απόφαση, χρησιμοποιήθηκαν, στο σύνολό τους ή εν μέρει, καταχρηστικώς από τον δικαιούχο. Συγκεκριμένα, ελλείψει τέτοιας αποδείξεως, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω ενισχύσεις καλύπτονται από την προγενέστερη εγκριτική απόφασή της. Ωστόσο, η περιλαμβανόμενη στο άρθρο 16 του κανονισμού 659/1999 παραπομπή στο άρθρο 13 επιτρέπει στην Επιτροπή, σε περίπτωση μη συμμορφώσεως του κράτους μέλους προς διαταγή παροχής πληροφοριών, να εκδώσει απόφαση περατώσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες. Επομένως, εάν κράτος μέλος δεν παράσχει επαρκώς σαφείς και ακριβείς πληροφορίες για τη χρήση ενισχύσεων, μολονότι η Επιτροπή,

βάσει των πληροφοριών που η ίδια διαθέτει, εκφράζει αμφιβολίες κατά πόσον η χρήση αυτή συνάδει με την πρότερη εγκριτική της απόφαση, η Επιτροπή δικαιούται να διαπιστώσει καταχρηστική εφαρμογή των εν λόγω ενισχύσεων.

- 87 Εξάλλου, προσήκει η υπόμνηση ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή αποφάνθηκε, με την αιτιολογική σκέψη 42 της προσβαλλομένης αποφάσεως:

«Στο βαθμό που οι ενισχύσεις οι οποίες χορηγήθηκαν στον όμιλο Lintra δεν χρησιμοποιήθηκαν για τους σκοπούς που προβλέφθηκαν στο εγκεκριμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, δεν καλύπτονται από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, δυνάμει της οποίας όλες οι ενισχύσεις θα έπρεπε να χρησιμεύσουν απευθείας για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών Lintra. Η χρήση ενισχύσεων από την εταιρία [χαρτοφυλακίου] Lintra [...] δεν προβλέπεται ρητά ούτε στο σχέδιο αναδιάρθρωσης ούτε στην απόφαση αυτή. Εξάλλου, δεν υπήρξε ποτέ τέτοιο θέμα, εφόσον η εν λόγω εταιρία δεν ήταν προβληματική επιχείρηση. Επίσης, η χρήση ενισχύσεων από τις θυγατρικές για την κάλυψη των αμοιβών της [εταιρίας χαρτοφυλακίου] Lintra [...] δεν είχε προβλεφθεί ρητά στο σχέδιο αναδιάρθρωσης ούτε στην απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Οι γερμανικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι δεν μπορούσε να αποκλεισθεί πως οι θυγατρικές είχαν πράγματι χρησιμοποιήσει τις ενισχύσεις για να καταβάλουν αμοιβές στην εν λόγω εταιρία. Επίσης, απαντώντας στην εντολή υποβολής πληροφοριών σχετικά με τις συνολικές δαπάνες της [εταιρίας χαρτοφυλακίου] Lintra [...] (δαπάνες προσωπικού, δαπάνες νομικών υπηρεσιών, ενοικίαση γραφείων κ.λπ.), οι γερμανικές αρχές δεν υπέβαλαν παρά χωριστά [: συνοπτικά] στοιχεία και δεν απέδειξαν με ακρίβεια ποιες παροχές είχε παράσχει η εν λόγω εταιρία, μέσω πληρωμής, σε ποιες θυγατρικές και σε ποιες ημερομηνίες. Δεδομένου ότι οι γερμανικές αρχές δεν ήταν σε θέση να παράσχουν επαρκείς αποδείξεις σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι το ποσό ύψους 34,978 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων που παρέμεινε στα ταμεία της εταιρίας [χαρτοφυλακίου] Lintra [...] δεν καλυπτόταν από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.»

88 Η Επιτροπή συνήγαγε εξ αυτού, με την αιτιολογική σκέψη 43 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι:

«Το τμήμα των χορηγηθεισών ενισχύσεων που παρέμεινε στην [εταιρία χαρτοφυλακίου] Lintra [...], ήτοι το ποσό των 34,978 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων, δεν χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του εγκεκριμένου σχεδίου αναδιάρθρωσης. Κατά συνέπεια, η αποδέκτρια επιχείρηση το χρησιμοποίησε κατά παράβαση της απόφασης της 13ης Μαρτίου 1996, πράγμα που συνιστά καταχρηστική χρήση δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 88, παράγραφος 2, [...] ΕΚ και του άρθρου 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 [...].»

89 Με την αιτιολογική σκέψη 44 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι «οι γερμανικές αρχές δεν υπέβαλαν λεπτομερή στοιχεία στην απάντησή τους στην εντολή υποβολής πληροφοριών» όσον αφορά τη χρήση ποσού 22 978 000 DEM. Με την αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε επίσης ότι «οι γερμανικές αρχές δεν απέδειξαν ότι το ποσό αυτό είχε επαναδιανεμηθεί στις θυγατρικές», επεσήμανε δε ότι, «βάσει των πληροφοριών που υποβλήθηκαν από τις γερμανικές αρχές, είναι αναμφισβήτητο ότι η εταιρία [χαρτοφυλακίου] Lintra [...] έλαβε το σύνολο του ποσού της ενίσχυσης». Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ζήτησε την επιστροφή του συνόλου του ποσού από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra και τις θυγατρικές της, με τον τρόπο που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 46 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Δυνάμει της εν λόγω αιτιολογικής σκέψεως, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποχρεούται να ζητήσει την επιστροφή ποσού 3 195 559 DEM από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01.

90 Από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως και βάσει των στοιχείων της δικογραφίας προκύπτει αναμφισβητήτως ότι το επί μέρους ποσό των ενισχύσεων ύψους 22 978 000 DEM παρέμεινε στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Ομοίως, δεν αμφισβητείται ότι, στο πλαίσιο των ασκουμένων απ' αυτή δραστηριοτήτων διαχειρίσεως του ομίλου Lintra, η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra παρέσχε διάφορες υπηρεσίες για λογαριασμό των θυγατρικών Lintra. Αντιθέτως, στο πλαίσιο του παρόντος λόγου ακυρώσεως, οι διάδικοι ερίζουν επί του ζητήματος εάν η Επιτροπή μπορούσε να αποφανθεί ότι το ποσό των 22 978 000 DEM χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικώς, μολονότι δεν μπόρεσε να

αποδείξει με ποιο τρόπο χρησιμοποιήθηκε πράγματι το εν λόγω ποσό, λαμβανομένης υπόψη της μη προσκομίσεως λεπτομερών αποδείξεων από τις γερμανικές αρχές κατόπιν της διαταγής παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000.

- 91 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι ο έλεγχος, στον οποίο πρέπει να προβεί η Επιτροπή, συνεπάγεται τη συνεκτίμηση και την αξιολόγηση περίπλοκων πραγματικών περιστατικών και οικονομικών συνθηκών. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Επιτροπή στην εκτίμηση των περίπλοκων πραγματικών περιστατικών και οικονομικών συνθηκών, ο έλεγχος του Πρωτοδικείου πρέπει να περιορίζεται στο αν τηρήθηκαν οι κανόνες διαδικασίας και αιτιολογήσεως, αν υφίστανται τα πραγματικά περιστατικά, αν συντρέχει πρόδηλη πλάνη κατά την εκτίμηση των περιστατικών αυτών ή αν συντρέχει κατάχρηση εξουσίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 138/79, Roquette Frères κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 313, σκέψη 25· της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 25· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουλίου 1994, T-17/93, Matra Hachette κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-595, σκέψη 104· της 8ης Ιουνίου 1995, T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1611, σκέψη 140· Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48, σκέψη 170, και της 24ης Οκτωβρίου 1997, T-243/94, British Steel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1887, σκέψη 113).
- 92 Εν προκειμένω, η διαπίστωση της Επιτροπής ότι το ποσό των 22 978 000 DEM χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικώς δεν πάσχει πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως.
- 93 Δεν είναι δυνατόν να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση, μολοντί δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει τον τρόπο καταχρηστικής χρησιμοποίησεως του επίδικου ποσού. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ως άνω σκέψη 86, μολοντί εναπόκειται, καταρχήν, στην Επιτροπή να αποδείξει ότι οι ενισχύσεις, τις οποίες η ίδια είχε εγκρίνει προηγουμένως, χρησιμοποιήθηκαν καταχρηστικώς, εναπόκειται παραταύτα στο κράτος μέλος να παράσχει, κατόπιν

διαταγής παροχής πληροφοριών, όλα τα αιτηθέντα από την Επιτροπή στοιχεία, άλλως η Επιτροπή δύναται να εκδώσει απόφαση περατώσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει.

- 94 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι γερμανικές αρχές, μολονότι διατάχθηκαν από την Επιτροπή να παράσχουν «όλα τα δεδομένα που καθιστούν δυνατό να προσδιορισθεί ο τρόπος κατανομής των δαπανών της [εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra] μεταξύ των θυγατρικών», «όλα τα στοιχεία που αφορούν ενδεχόμενο άλλο τρόπο διαθέσεως του υπολοίπου [22 978 000 DEM] που είχε παραμείνει στην εταιρία χαρτοφυλακίου προς τις θυγατρικές, ήτοι τα ακριβή στοιχεία που αφορούν τον κύκλο εργασιών και το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που έλαβαν οι θυγατρικές κατά το πρώτο στάδιο αναδιαρθρώσεως (1994-1996)», καθώς και «όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να εκτιμηθεί σε ποιο βαθμό οι καταβληθείσες από τις θυγατρικές εισφορές του ομίλου χρηματοδοτήθηκαν με ενισχύσεις», δεν παρέσχον τις αναγκαίες πληροφορίες. Ειδικότερα, με την επιστολή τους της 2ας Οκτωβρίου 2000 σε απάντηση προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000, οι γερμανικές αρχές περιορίστηκαν να παράσχουν συνολικά αριθμητικά δεδομένα ως προς τον τρόπο διαθέσεως του ποσού των 22 978 000 DEM, το οποίο είχε παραμείνει στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, για διάφορες υπηρεσίες της εν λόγω εταιρίας, χωρίς να είναι δυνατόν να προσδιορισθεί ο ακριβής επιμερισμός του ποσού αυτού μεταξύ των θυγατρικών.
- 95 Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι το ποσό των 22 978 000 DEM βρέθηκε στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra μπορούσε να ερμηνευθεί από την Επιτροπή μόνον με τους ακόλουθους δύο τρόπους: είτε η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, στην οποία η BvS κατέβαλε τις ενισχύσεις αναδιαρθρώσεως προς όφελος των θυγατρικών, δεν κατέβαλε περαιτέρω το ποσό των 22 978 000 DEM προς τις θυγατρικές, οπότε διαμορφωνόταν κατάσταση αντιβαίνουσα προς την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 που είχε επιτρέψει την καταβολή των ενισχύσεων αναδιαρθρώσεως υπέρ των θυγατρικών Lintra είτε οι θυγατρικές κατέβαλαν αμοιβή προς την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra για υπηρεσίες οι οποίες, μολονότι ενδεχομένως παρασχέθηκαν για την αναδιάρθρωση των θυγατρικών, δεν αποδείχθηκαν επακριβώς από τις γερμανικές αρχές όσον αφορά τη φύση τους, τον σκοπό τους και την ημερομηνία παροχής τους, πράγμα που μπορούσε, επομένως, να οδηγήσει την Επιτροπή στο συμπέρασμα, όπως το εξέθεσε στην αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το ποσό των 22 978 000 DEM δεν είχε αναδιανεμηθεί στις θυγατρικές, πράγμα που αντιβαίνει επίσης προς την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.

- 96 Βεβαίως, δυνάμει του κανονισμού 659/1999, μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχει καταχρηστική εφαρμογή ενισχύσεων μόνον εάν η πρακτική αυτή καταλογίζεται στον αποδέκτη τους.
- 97 Συναφώς, από τον συνδυασμό των αιτιολογικών σκέψεων 43 και 44 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή έκρινε ότι ο αποδέκτης, στον οποίο πρέπει να καταλογισθεί η καταχρηστική χρησιμοποίηση του ποσού των 22 978 000 DEM ήταν ο όμιλος Lintra στο σύνολό του, ως αρχικός αποδέκτης των ενισχύσεων που είχαν εγκριθεί με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996. Όπως διαπιστώθηκε με την ως άνω σκέψη 84, οι αρχικοί αποδέκτες των ενισχύσεων, οι οποίες εγκρίθηκαν από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, έπρεπε να είναι αποκλειστικώς οι θυγατρικές Lintra και όχι ο όμιλος στο σύνολό του. Εντούτοις, δεδομένου ότι το ποσό των 22 978 000 DEM παρέμεινε στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, η Επιτροπή ορθώς έκρινε, υπό το φως των πληροφοριών που διέθετε κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.
- 98 Τέλος, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν υπείχε υποχρέωση να προβεί σε επιτόπιους ελέγχους, κατά το άρθρο 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 99 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, δυνάμει της διατάξεως αυτής, «στις περιπτώσεις που η Επιτροπή έχει σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον τηρούνται οι αποφάσεις για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, οι θετικές αποφάσεις ή οι υπό όρους αποφάσεις όσον αφορά συγκεκριμένη ενίσχυση, το οικείο κράτος μέλος, αφού του δοθεί η δυνατότητα υποβολής των παρατηρήσεών του, της επιτρέπει να προβεί σε επισκέψεις επιτόπιου ελέγχου». Το άρθρο 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως της αιτιολογικής σκέψεως 20 σύμφωνα με την οποία «οι επισκέψεις επιτόπιου ελέγχου αποτελούν κατάλληλο και χρήσιμο μέσο, ιδίως στις περιπτώσεις που ενδέχεται οι ενισχύσεις να εφαρμόζονται καταχρηστικώς».

- 100 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι, κατόπιν της απαντήσεως των γερμανικών αρχών της 2ας Οκτωβρίου 2000 προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000, η Επιτροπή, λαμβανομένων υπόψη των δύο ενδεχομένων περί των οποίων έγινε λόγος στην ως άνω σκέψη 95, δεν ήταν δυνατόν να έχει πλέον σοβαρές αμφιβολίες για τη μη τήρηση της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996 όσον αφορά τη χρήση του ποσού των 22 978 000 DEM. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν υπείχε πλέον την υποτιθέμενη υποχρέωση να προβεί σε επιτόπιο έλεγχο συμμορφώσεως προς την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.
- 101 Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, ο λόγος ακυρώσεως ο οποίος αντλείται από εσφαλμένη διαπίστωση καταχρηστικής εφαρμογής των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 1996 πρέπει να απορριφθεί.

Επί του κοινού λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από τον εσφαλμένο εκ μέρους της Επιτροπής προσδιορισμό του αποδέκτη των επίδικων ενισχύσεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

— Στην υπόθεση T-111/01

- 102 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 επισημαίνει ότι οι ενισχύσεις, οι οποίες εγκρίθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 1996, καταβλήθηκαν απευθείας από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στην εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra. Επομένως, η προσφεύγουσα, όπως εξάλλου, όλες οι θυγατρικές Lintra, έλαβε τις ενισχύσεις εμμέσως. Κατά την προσφεύγουσα, ο ισχυρισμός αυτός επιβεβαιώνεται από την ίδια την Επιτροπή. Συγκεκριμένα, με τη διαταγή της παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000 προς τις γερμανικές αρχές, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διέθετε, δεν ήταν δυνατόν να γίνει δεκτό ότι το ποσό των 34 978 000 DEM καταβλήθηκε στις θυγατρικές. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, μόνον η εταιρία

χαρτοφυλακίου Lintra μπορεί να εξαναγκαστεί να επιστρέψει τις επίδικες ενισχύσεις. Κατά τα λοιπά, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να εξετάσει εάν ο μοναδικός μέτοχος της Lintra μεταξύ 1994 και 1997 καθώς και η BvS και η ίδια η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πρέπει να υποχρεωθούν να επιστρέψουν τις ενισχύσεις.

- 103 Η προσφεύγουσα μάχεται επίσης κατά της εις ολόκληρο ευθύνης της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra και των θυγατρικών της η οποία έγινε δεκτή με την προσβαλλομένη απόφαση. Τέτοια εις ολόκληρον ευθύνη στερείται οποιασδήποτε νομικής βάσεως και ισοδυναμεί με «αντιστροφή της ευθύνης ομίλου», σύμφωνα με την οποία η θυγατρική ευθύνεται για τα χρέη της μητρικής εταιρίας. Κατά την προσφεύγουσα, τούτο δεν προβλέπεται ούτε στο γερμανικό δίκαιο ούτε, απ' όσο γνωρίζει, στο κοινοτικό δίκαιο. Εξάλλου, αυτή η εις ολόκληρον ευθύνη έγινε δεκτή από την Επιτροπή μόνον για λόγους ευκολίας αναγόμενους στην κατάσταση αφερεγγυότητας στην οποία ευρίσκεται η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra.
- 104 Η Επιτροπή απαντά ότι η απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 κατονόμαζε τις θυγατρικές Lintra ως αποδέκτες των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την Επιτροπή, οι εν λόγω θυγατρικές ευθύνονται επίσης για την ορθή εφαρμογή των ενισχύσεων. Επομένως, ουχί αυθαιρέτως η Επιτροπή διέταξε να επιστραφούν και απ' αυτές οι καταχρηστικώς εφαρμοσθείσες ενισχύσεις, σε περίπτωση που αυτό δεν ήταν δυνατόν από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra. Συναφώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι γερμανικές αρχές δεν ήταν σε θέση να παράσχουν αξιόπιστες πληροφορίες για τον τρόπο διαθέσεως των εγκριθεισών ενισχύσεων, η εις ολόκληρον ευθύνη όλων των θυγατρικών φαίνεται επιβεβλημένη.
- 105 Επομένως, κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν υπέχει τις υποχρεώσεις της μητρικής εταιρίας βάσει «αντεστραμμένης ευθύνης ομίλου», αλλά ευθύνεται η ίδια ως αποδέκτης των ενισχύσεων. Κατά την άποψη της Επιτροπής, ο μοναδικός λόγος, για τον οποίο η προσβαλλομένη απόφαση προβλέπει ευθύνη εις ολόκληρον, είναι ότι η Επιτροπή, γνωρίζοντας τη δομή του ομίλου και το σχέδιο διοχετεύσεως των ενισχύσεων μέσω της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, δεν μπορούσε να αποκλείσει ότι μέρος των ενισχύσεων ευρισκόταν στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυ-

λακίου Lintra. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή προσθέτει ότι έχει μικρή σημασία το ζήτημα εάν η νομική κατάσταση, η οποία εκτίθεται στο υπόμνημα αντικρούσεως, είναι, ή όχι, «άγνωστη στο γερμανικό δίκαιο», καθόσον το κοινοτικό δίκαιο δεν κρίνεται με γνώμονα την εθνική έννομη τάξη. Εξάλλου, η Επιτροπή προβάλλει ότι το αίτημα της προσφεύγουσας να εξετάσει το Πρωτοδικείο εάν ήταν αναγκαία η επιστροφή των επίδικων ενισχύσεων εκ μέρους της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ή της BvS δεν έχει νόημα, το δε ζήτημα εάν ο μοναδικός μέτοχος της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra πρέπει να υποχρεωθεί σε επιστροφή των ενισχύσεων ανάγεται στο εθνικό δίκαιο.

— Στην υπόθεση T-133/01

106 Η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπερέβη την εξουσία της εκτιμήσεως ζητώντας απ' αυτήν να επιστρέψει τις ενισχύσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, μόνον η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra έλαβε τις ενισχύσεις. Εξάλλου, η Επιτροπή, με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, συναίνεσε σε ενισχύσεις προοριζόμενες για μέτρα αναδιαρθρώσεως στο πλαίσιο της ιδιωτικοποιήσεως της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την εις ολόκληρον ευθύνη της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra και των θυγατρικών της, την οποία δέχθηκε η προσβαλλομένη απόφαση, όσον αφορά το επί μέρους ποσό των 22 978 000 DEM, καθώς και την αναλογούσα σ' αυτήν ευθύνη (μέχρι του ορίου των 4 077 000 DEM) όσον αφορά την επιστροφή των ενισχύσεων υπό μορφή δανείων ρευστότητας. Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να τεθεί ζήτημα επιστροφής, έστω και μερικής, του ποσού των 4 077 000 DEM που καθορίστηκε με την προσβαλλομένη απόφαση, του οποίου, εν πάση περιπτώσει, δεν γνωρίζει τον τρόπο προσδιορισμού από την Επιτροπή.

107 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, αποδέκτες των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν ήταν οι οκτώ θυγατρικές Lintra. Εξ αυτού του λόγου έχουν ευθύνη για την ορθή εφαρμογή των ενισχύσεων.

- 108 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, ακολούθως, ότι εναπόκειται στην ίδια, εάν διαπιστώσει ότι η κρατική ενίσχυση δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, να διατάξει την επιστροφή της. Συναφώς, η Επιτροπή δεν διαθέτει περιθώρια εκτιμήσεως, όπως προκύπτει από το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999. Η επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, η οποία σκοπείται με την υποχρέωση του κράτους μέλους να καταργήσει την ενίσχυση, επιτυγχάνεται εφόσον η ενίσχυση, προσαυξημένη, ενδεχομένως, με τόκους υπερημερίας, επιστράφηκε από τον δικαιούχο .
- 109 Η Επιτροπή κρίνει ότι το επί μέρους ποσό των 12 000 000 DEM δεν ενέπιπτε στην απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 και, επομένως, έπρεπε να επιστραφεί. Συναφώς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι ενισχύσεις, οι οποίες εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, προορίζονταν για τον συγκροτούμενο από τις θυγατρικές όμιλο εν όψει κοινής αναδιαρθρώσεως και κοινής ιδιωτικοποιήσεως. Κατά την Επιτροπή, το ποσό των 12 000 000 DEM χορηγήθηκε εντός του Απριλίου και του Ιουνίου 1997, κατόπιν της αποτυχίας της πρώτης αναδιαρθρώσεως, οπότε ο όμιλος ευρισκόταν σχεδόν σε κατάσταση επανεθνικοποιήσεως, καθόσον ο έλεγχός του είχε ανακτηθεί από την BvS. Υπό τις συνθήκες αυτές, κατά την άποψη της Επιτροπής, είναι προφανές ότι η απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 δεν μπορεί να καλύπτει το ποσό των 12 000 000 DEM και ότι η απαίτηση επιστροφής του είναι καθ' όλα δικαιολογημένη.
- 110 Τέλος, όσον αφορά την εις ολόκληρον ευθύνη, η Επιτροπή προβάλλει ότι το ζήτημα αυτό τέθηκε με την προσβαλλομένη απόφαση μόνον επειδή η Επιτροπή δεν μπορούσε να αποκλείσει ότι μέρος των ενισχύσεων ενδέχεται να ευρίσκεται στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Συναφώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, αυτή δεν ευθύνεται για τα χρέη της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Αντιθέτως, η τελευταία αυτή εταιρία ευθύνεται εις ολόκληρο για τα χρέη των θυγατρικών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 111 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, η Επιτροπή, εάν διαπιστώσει ότι μία ενίσχυση δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά,

μπορεί να διατάξει το κράτος μέλος να ανακτήσει την εν λόγω ενίσχυση από τους δικαιούχους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1973, Επιτροπή κατά Γερμανίας, 70/72, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 609, σκέψη 20· της 8ης Μαΐου 2003, C-328/99 και C-399/00, Ιταλία και SIM 2 Multimedia κατά Επιτροπής, C-399/00, Συλλογή 2003, σ. I-4035, σκέψη 65, και της 29ης Απριλίου 2004, C-277/00, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-3925, σκέψη 73).

- 112 Η κατάργηση μιας παρανόμου ενισχύσεως μέσω αναζητήσεως είναι η λογική συνέπεια της διαπιστώσεως του παράνομου χαρακτήρα της και αποσκοπεί στην επαναφορά της προηγούμενης καταστάσεως (απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στην ως άνω σκέψη 111, σκέψη 74).
- 113 Ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται εφόσον οι επίμαχες ενισχύσεις, προσαυξημένες ενδεχομένως με τους τόκους υπερημερίας, επιστραφούν από τον δικαιούχο ή, διατυπωμένο διαφορετικά, από τις επιχειρήσεις οι οποίες πράγματι τις καρπώθηκαν. Με την επιστροφή αυτή, ο δικαιούχος χάνει πράγματι το πλεονέκτημα του οποίου απέλαυε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του και επανέρχονται τα πράγματα στην προ της καταβολής ενισχύσεως κατάσταση (βλ., υπ' αυτό το πνεύμα, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Απριλίου 1995, C-350/93, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1995, σ. I-699, σκέψη 22· της 3ης Ιουλίου 2003, C-457/00, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-6931, σκέψη 55, και Γερμανία κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 111 ανωτέρω, σκέψη 75).
- 114 Συνεπώς, κύριος σκοπός της επιστροφής παρανόμως χορηγηθείσας κρατικής ενισχύσεως είναι η εξάλειψη της νοθεύσεως του ανταγωνισμού που προκλήθηκε από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα το οποίο αποκτήθηκε μέσω της παράνομης ενισχύσεως (απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στη σκέψη 111 ανωτέρω, σκέψη 76).
- 115 Τα πράγματα δεν θα μπορούσαν, καταρχήν, να είναι διαφορετικά όσον αφορά την επιστροφή ενισχύσεων που χορηγήθηκαν από το κράτος, των οποίων, με απόφαση της Επιτροπής, κρίθηκε ότι έγινε καταχρηστική εφαρμογή, κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ και του άρθρου 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού

659/1999. Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το άρθρο 16 του κανονισμού 659/1999 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 14 του αυτού κανονισμού, καθόσον επιβάλλει την ανάκτηση της κηρυχθείσας παράνομης ενισχύσεως από τον αποδέκτη της, εφαρμόζεται *mutatis mutandis* σε περίπτωση καταχρηστικής εφαρμογής ενισχύσεως. Κατά συνέπεια, ενίσχυση, της οποίας έγινε καταχρηστική εφαρμογή, πρέπει, καταρχήν, να ανακτηθεί από την επιχείρηση η οποία πράγματι την καρπώθηκε, ώστε να εξαλειφθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος που προήλθε από την εν λόγω ενίσχυση.

- 116 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, πρέπει να εξετασθεί η νομιμότητα της διαταγής ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συναφώς, το Πρωτοδικείο θα ελέγξει, πρώτον, τη νομιμότητα της διαταγής ανακτήσεως του επί μέρους ποσού των ενισχύσεων ύψους 22 978 000 DEM προς την εταιρία Saxonia Edelmetalle, μέχρι του ορίου των 3 195 559 DEM, και προς την εταιρία ZEMAG, μέχρι του ορίου των 2 419 271 DEM. Δεύτερον, το Πρωτοδικείο θα εξετάσει τη διαταγή ανακτήσεως του ποσού των 12 000 000 DEM προς την εταιρία ZEMAG, μέχρι του ορίου του ποσού των 4 077 000 DEM.

— Επί της διαταγής ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων όσον αφορά το επί μέρους ποσό των ενισχύσεων ύψους 22 978 000 DEM που περιλαμβάνεται στο άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως (υποθέσεις T-111/01 και T-133/01)

- 117 Επιβάλλεται καταρχάς η επισήμανση ότι, όπως διαπιστώθηκε κατά την εκτίμηση του προηγούμενου λόγου ακυρώσεως τον οποίο ήγειρε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως κρίνοντας ότι το επί μέρους ποσό των ενισχύσεων ύψους 22 978 000 DEM χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικώς. Επιπλέον, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 δεν αμφισβήτησε σοβαρά τις εκτιμήσεις της Επιτροπής περί καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως του εν λόγω ποσού στο μέτρο που την αφορά.

118 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή διαπίστωσε, αφενός, με την αιτιολογική σκέψη 44 της προσβαλλομένης απόφασης:

«Δεδομένου ότι η ενίσχυση είχε αρχικά χορηγηθεί στον όμιλο Lintra ως σύνολο και ότι ο όμιλος αυτός δεν υπάρχει πλέον, η Επιτροπή δεν είναι διατεθειμένη να εξετάσει σε ποιο βαθμό οι διάφορες επιχειρήσεις του ομίλου επωφελήθηκαν από την ενίσχυση αυτή. Λόγω του γεγονότος αυτού, η υποχρέωση ανάκτησης πρέπει να εφαρμοστεί σε όλες τις επιχειρήσεις που αποτελούσαν τμήμα του ομίλου κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.»

119 Η Επιτροπή εξέθεσε, αφετέρου, με την αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλομένης απόφασης:

«Βάσει των πληροφοριών που υποβλήθηκαν από τις γερμανικές αρχές, είναι αναμφισβήτητο ότι η εταιρία [χαρτοφυλακίου] Lintra έλαβε [...] το σύνολο του ποσού της ενίσχυσης. Όσον αφορά τα 22,978 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα, οι γερμανικές αρχές δεν απέδειξαν ότι το ποσό αυτό είχε επαναδιανεμηθεί στις θυγατρικές. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, το σύνολο του χορηγηθέντος ποσού πρέπει να επιστραφεί από την [εταιρία χαρτοφυλακίου] Lintra [...] και τις θυγατρικές της.»

120 Η Επιτροπή διευκρίνισε ακολούθως τις λεπτομέρειες ανακτήσεως του ποσού των 22 978 000 DEM από τις θυγατρικές Lintra, κατ' εφαρμογή ποσοστού επιμερισμού το οποίο βασίζεται στην ένταση των ενισχύσεων που έλαβαν οι εν λόγω επιχειρήσεις και οι οποίες κρίθηκε, με την προσβαλλομένη απόφαση, ότι χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.

121 Επομένως, με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή οδηγήθηκε στη διαπίστωση ότι, ελλείπει πληροφοριών περί του αντιθέτου εκ μέρους των γερμανικών αρχών, το ποσό των 22 978 000 DEM, το οποίο είχε παραμείνει στους

λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra δεν αναδιανεμήθηκε στις θυγατρικές. Με τα δικόγραφα της, όπως τονίσθηκε με τη σκέψη 64 ανωτέρω, η Επιτροπή παραδέχθηκε επίσης ότι η ανάκτηση του ποσού των 22 978 000 DEM από τις προσφεύγουσες δεν ζητήθηκε λόγω της παράνομης χρησιμοποίησης των εν λόγω ενισχύσεων από τις θυγατρικές, αλλά λόγω της παρακρατήσεώς τους από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra.

122 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να υποχρεώσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ανακτήσει από τις προσφεύγουσες τα ποσά που απαριθμούνται στο δεύτερο πίνακα του άρθρου 3 της προσβαλλομένης απόφασης, καθόσον, σύμφωνα με την ίδια την προσβαλλομένη απόφαση και με τα δικόγραφα της Επιτροπής, οι επιχειρήσεις δεν ήταν αποδέκτες του ποσού των 22 978 000 DEM, στο μέτρο που δεν είχαν καρπωθεί πράγματι αυτό το ποσό το οποίο χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικώς.

123 Η εκτίμηση αυτή δεν αναιρείται από τον ισχυρισμό, στην αιτιολογική σκέψη 44 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι, δυνάμει της απόφασης της 13ης Μαρτίου 1996, οι ενισχύσεις χορηγήθηκαν αρχικώς στον όμιλο Lintra ως σύνολο και ότι, κατά συνέπεια, δεν εναπέκειτο στην Επιτροπή να εξετάσει σε ποιο βαθμό οι διάφορες επιχειρήσεις του ομίλου επωφελήθηκαν από την ενίσχυση αυτή. Συγκεκριμένα, αρκεί η επισήμανση ότι, όπως διευκρινίστηκε με τη σκέψη 84 ανωτέρω, μολονότι ο όμιλος Lintra, εισέπραττε, μέσω της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, τις χορηγούμενες από την BvS ενισχύσεις, ο αρχικός αποδέκτης του συνόλου των ενισχύσεων δεν ήταν ο όμιλος Lintra, αποτελούμενος από τις θυγατρικές και από την εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, αλλά έπρεπε να είναι αποκλειστικώς οι θυγατρικές με σκοπό την αναδιάρθρωσή τους και την ιδιωτικοποίησή τους. Εξάλλου, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η Επιτροπή, εκθέτοντας, ιδίως με την αιτιολογική σκέψη 42 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι δεν ήταν δυνατόν να τεθεί θέμα χρήσεως ενισχύσεων εκ μέρους της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, επειδή αυτή δεν ήταν προβληματική επιχείρηση, παραδέχθηκε η ίδια ότι αρχικός αποδέκτης των ενισχύσεων, οι οποίες εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, δεν έπρεπε να είναι ο όμιλος ως τέτοιος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η παραδοχή, επί της οποίας στηρίχθηκε η Επιτροπή για να συναγάγει ότι δεν είχε υποχρέωση να εξετάσει σε ποιο βαθμό οι διάφορες επιχειρήσεις του ομίλου επωφελήθηκαν από το ποσό των 22 978 000 DEM, είναι εσφαλμένη.

- 124 Ωστόσο, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της συγκεκριμένης υποθέσεως, η Επιτροπή δεν είχε υποχρέωση να προσδιορίσει, με την προσβαλλομένη απόφαση, σε ποιο βαθμό κάθε επιχείρηση επωφελήθηκε από το ποσό των 22 978 000 DEM, αλλά μπορούσε να περιορισθεί να ζητήσει από τις γερμανικές αρχές να ανακτήσουν τις εν λόγω ενισχύσεις από τους αποδέκτες τους, ήτοι από την ή από τις επιχειρήσεις οι οποίες πράγματι τις καρπώθηκαν. Συνεπώς, εναπέκειτο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο πλαίσιο των κοινοτικών της υποχρεώσεων, να προβεί στην ανάκτηση του εν λόγω ποσού. Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το κράτος μέλος, εάν συναντά απρόβλεπτες δυσχέρειες κατά την εκτέλεση της εν λόγω εντολής αναζητήσεως, μπορεί να υποβάλει τα προβλήματα αυτά στην κρίση της Επιτροπής, οπότε αυτή και το συγκεκριμένο κράτος μέλος οφείλουν, σε τέτοια περίπτωση, βάσει του καθήκοντος ειλικρινούς συνεργασίας του οποίου έκφραση αποτελεί, ιδίως, το άρθρο 10 ΕΚ, να συνεργασθούν καλοπίστως για να υπερπηδήσουν τις δυσκολίες, τηρουμένων πλήρως των διατάξεων της Συνθήκης, ιδίως δε εκείνων που αφορούν τις ενισχύσεις (βλ., ιδίως, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψη 58, και της 13ης Ιουνίου 2002, C-382/99, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-5163, σκέψη 50).
- 125 Αντιθέτως, ελλείψει ακριβέστερων πληροφοριών, λαμβανομένου δε υπόψη του γεγονότος ότι το ποσό των ενισχύσεων ευρισκόταν στους λογαριασμούς της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra, η Επιτροπή δεν μπορεί βασίμως να επιβάλει αυτομάτως την υποχρέωση στις προσφεύγουσες να επιστρέψουν τις επίδικες ενισχύσεις, για τον λόγο και μόνον ότι μνημονεύονταν ως αρχικοί αποδέκτες των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996, όπως προέβλεπε με τα δικόγραφα της. Συγκεκριμένα, η άποψη αυτή δεν λαμβάνει υπόψη τον κανόνα ότι εναπόκειται στην επιχείρηση, η οποία καρπώθηκε πράγματι τις καταχρηστικώς χρησιμοποιηθείσες ενισχύσεις, να αποδώσει το πλεονέκτημα του οποίου επωφελήθηκε.
- 126 Κατά συνέπεια, κακώς η Επιτροπή απαίτησε την επιστροφή του ποσού των 3 195 559 DEM από την εταιρία Saxonia Edelmetalle και του ποσού των 2 419 271 DEM από την εταιρία ZEMAG.
- 127 Συνεπώς, το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, στο μέτρο που υποχρεώνει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ανακτήσει από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 ποσό 3 195 559 DEM και από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 ποσό 2 419 271 DEM.

— Επί της διαταγής ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων στο μέτρο που αφορά το επί μέρους ποσό των 12 000 000 DEM περί του οποίου το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως (υπόθεση T-133/01)

128 Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 29 της προσβαλλομένης αποφάσεως:

«Χορηγήθηκε ποσό ύψους 12 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων μετά την αποτυχία της πρώτης αναδιάρθρωσης, με τη μορφή δανείου του δημοσίου προς τις θυγατρικές Lintra για την προετοιμασία της συνέχισης της αναδιάρθρωσης [...]. Τα ποσά αυτά χρησίμευσαν στο να πληρωθούν καθυστερημένα χρέη και χορηγήθηκαν τον Απρίλιο και Ιούνιο του 1997 στις θυγατρικές για τις οποίες φαινόταν δυνατή μια δεύτερη αναδιάρθρωση. Δεδομένου ότι η ενίσχυση αυτή χορηγήθηκε από την BvS μετά την αποτυχία της πρώτης αναδιάρθρωσης του ομίλου Lintra και για την προετοιμασία της δεύτερης αναδιάρθρωσης, προφανώς δεν εμπίπτει στην απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996.»

129 Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το ποσό των 12 000 000 DEM μπορεί «σαφώς να καταλογισθεί στις θυγατρικές στις οποίες χορηγήθηκε αφού κατέστη γνωστή η αποτυχία της πρώτης αναδιάρθρωσης του ομίλου Lintra». Βάσει των πληροφοριών που παρέσχον οι γερμανικές αρχές, η επιστροφή του ποσού των 12 000 000 DEM απαιτήθηκε από τις διάφορες θυγατρικές σύμφωνα με τον πίνακα που περιλαμβάνεται στην ίδια αιτιολογική σκέψη, ο οποίος επαναλαμβάνεται στο άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

130 Επιβάλλεται, ακολούθως, η επισήμανση ότι η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 δεν αμφισβητεί τον καταχρηστικό χαρακτήρα της εφαρμογής των επίδικων ενισχύσεων, όπως δέχθηκε η προσβαλλομένη απόφαση. Εξάλλου, πρέπει να τονισθεί ότι, σύμφωνα με την επιστολή των γερμανικών αρχών της 10ης Μαρτίου 2000 προς την Επιτροπή, η απόφαση της Επιτροπής της 13ης

Μαρτίου 1996 δεν κάλυπτε το ποσό των 12 000 000 DEM. Οι γερμανικές αρχές δεν ανείρεσαν αυτή την άποψη με την επιστολή τους της 2ας Οκτωβρίου 2000 σε απάντηση προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000. Επομένως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι το ποσό των 12 000 000 DEM δεν καλυπτόταν από την απόφαση της 13ης Μαρτίου 1996 ούτε ήταν νόμιμο, καθόσον δεν είχε κοινοποιηθεί επισήμως στην Επιτροπή.

- 131 Ωστόσο, η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01 αμφισβητεί, αφενός, τη διαπίστωση ότι έλαβε μέρος του ποσού των 12 000 000 DEM, του οποίου η Επιτροπή απαιτεί την επιστροφή, και διερωτάται, αφετέρου, με ποιο τρόπο προσδιορίστηκε το ποσό των 4 077 000 DEM, το οποίο της ζητείται.
- 132 Επί του ζητήματος εάν η εταιρία ZEMAG καρπώθηκε πράγματι μέρος του ποσού των 12 000 000 DEM, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, βάσει των πληροφοριών που διέθετε η Επιτροπή κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, τούτο συνέβη πράγματι.
- 133 Συναφώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, με την ως άνω επιστολή τους της 10ης Μαρτίου 2000, οι γερμανικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι το ποσό των 12 000 000 DEM είχε χορηγηθεί στις θυγατρικές κατά τη διάρκεια του Απριλίου και Ιουνίου 1997, στο μέτρο που σχεδιαζόταν δεύτερη ιδιωτικοποίηση για τις επιχειρήσεις αυτές. Οι γερμανικές αρχές υπέβαλαν μία «πρώτη κατανομή των εν λόγω κεφαλαίων» μεταξύ των οικείων θυγατρικών, η οποία περιλαμβανόταν σε παράρτημα στην ως άνω επιστολή. Η εταιρία ZEMAG αναγραφόταν τρεις φορές στο συνημμένο πίνακα της επιστολής της 10ης Μαρτίου 2000, απέναντι δε σε κάθε μνεία της αναγράφονταν ποσά, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται σε 4 077 000 DEM.
- 134 Την 1η Αυγούστου 2000, η Επιτροπή διέταξε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, να

παράσχει, ιδίως, «όλα τα δεδομένα που καθιστούν δυνατό να προσδιορισθεί ο τρόπος κατανομής των δαπανών της εταιρίας χαρτοφυλακίου [Lintra] μεταξύ των θυγατρικών». Η Επιτροπή υπενθύμισε επίσης ότι, εάν δεν της παρέχονταν όλα τα δεδομένα, αριθμητικά στοιχεία και έγγραφα που απαιτούνται για τον έλεγχο της νομιμότητας των ενισχύσεων, θα ήταν υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση με βάση τις πληροφορίες που διέθετε.

- 135 Στην διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000 οι γερμανικές αρχές απάντησαν με επιστολή της 2ας Οκτωβρίου 2000, στην οποία είχαν επισυνάψει την έκθεση ορκωτού ελεγκτή. Σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές, 7 910 000 DEM (επί του επιμέρους ποσού των 12 000 000 DEM) έπρεπε να καταλογισθούν στις θυγατρικές, καθώς αντιστοιχούσαν στην πραγματική χρησιμοποίηση των ενισχύσεων. Ο συνοπτικός πίνακας που κοινοποιήθηκε από τις γερμανικές αρχές (και περιλαμβανόταν επίσης στην έκθεση του ορκωτού ελεγκτή) παρέθετε ποσό 107 000 DEM καταλογιστέο στην εταιρία ZEMAG. Οι γερμανικές αρχές διευκρίνισαν ότι το υπόλοιπο, ανερχόμενο σε 4 090 000 DEM (12 000 000 – 7 910 000), έπρεπε να καταλογισθεί μόνο στην εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra, στο μέτρο που το εν λόγω ποσό είχε εν μέρει (μέχρι του ύψους των 421 000 DEM) διατεθεί σε άλλες δραστηριότητες ιδιωτικοποιήσεως το 1998, εν μέρει δε (3 669 000 DEM) χρηματοδοτήσει δαπάνες υλικών και προσωπικού της εταιρίας χαρτοφυλακίου Lintra. Οι γερμανικές αρχές προσέθεσαν επίσης ότι το καταλογιστέο στις θυγατρικές ποσό είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή στο πλαίσιο της δεύτερης ιδιωτικοποιήσεως των οικείων επιχειρήσεων.
- 136 Από τις προπαρατεθείσες πληροφορίες, τις οποίες υπέβαλαν οι γερμανικές αρχές στην Επιτροπή, προκύπτει ότι αυτή εδικαιούτο να συναγάγει, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εταιρία ZEMAG καρπώθηκε πράγματι μέρος του επιμέρους ποσού των 12 000 000 DEM, του οποίου η χρησιμοποίηση κρίθηκε καταχρηστική.
- 137 Ωστόσο, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας το οποίο αντλείται, κατ' ουσίαν, από την ανεπάρκεια της αιτιολογίας του ποσού των 4 077 000 DEM που της ζητείται να επιστρέψει, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, για τους κατωτέρω εκτιθέμενους λόγους, η αιτίαση αυτή είναι βάσιμη.

- 138 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, για να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ, η αιτιολογία μιας αποφάσεως πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της σχετικής πράξεως και να διαφαίνεται απ' αυτήν, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την πράξη, κατά τρόπο που να καθίσταται δυνατόν στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, στον δε κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του. Μολονότι δεν απαιτείται η αιτιολογία να διασαφηνίζει όλα τα ασκούντα επιρροή πραγματικά και νομικά στοιχεία, πρέπει, παραταύτα, να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεως της πράξεως, αλλά και των συμφραζομένων της καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-56/93, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-723, σκέψη 86, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, C-5/01, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-11991, σκέψη 68· αποφάσεις του Πρωτοδικείου Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, παρατεθείσα στην ως άνω σκέψη 48, σκέψη 230, και της 16ης Δεκεμβρίου 1999, T-158/96, Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3927, σκέψη 167).
- 139 Εν προκειμένω, ο μοναδικός λόγος που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλομένης αποφάσεως, για τον οποίο επιβλήθηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας η υποχρέωση ανακτήσεως του ποσού των 4 077 000 DEM από την εταιρία ZEMAG, είναι «[οι] πληροφ[ορίες] που υποβλήθηκαν από τις γερμανικές αρχές».
- 140 Υπό το πρίσμα των συνθηκών, στο πλαίσιο των οποίων εντάσσεται η προσβαλλομένη απόφαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτιολογία αυτή είναι ανεπαρκής.
- 141 Όπως τονίσθηκε με τη σκέψη 133 ανωτέρω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με την ως άνω επιστολή τους της 10ης Μαρτίου 2000, οι γερμανικές αρχές δήλωσαν ρητώς ότι οι πληροφορίες, τις οποίες υπέβαλαν στην Επιτροπή, αποτελούσαν απλώς έναν «πρώτο επιμερισμό» του ποσού των 12 000 000 DEM μεταξύ των θυγατρικών. Με την επιστολή τους της 2ας Οκτωβρίου 2000, οι γερμανικές αρχές, απαντώντας στη διαταγή της 1ης Αυγούστου 2000 να παράσχουν «όλα τα δεδομένα που καθιστούν δυνατόν να προσδιορισθεί ο τρόπος κατανομής των δαπανών της [εταιρίας]

χαρτοφυλακίου [Lintra] μεταξύ των θυγατρικών», προσκόμισαν υπολογισμούς, των οποίων έγινε μνεία στη σκέψη 135 ανωτέρω, σύμφωνα με τους οποίους ποσό 107 000 DEM (επί του επιμέρους ποσού των 12 000 000 DEM) έπρεπε να καταλογισθεί στην εταιρία ZEMAG, ο καταλογισμός δε αυτός αντιστοιχεί, κατά τις γερμανικές αρχές, στην «πραγματική χρησιμοποίηση των ενισχύσεων».

- 142 Ερωτηθείσα από το Πρωτοδικείο για τους λόγους για τους οποίους το ποσό των 4 077 000 DEM καταλογίστηκε στην εταιρία ZEMAG με το άρθρο 3 της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή δήλωσε ότι οι πληροφορίες, οι οποίες υποβλήθηκαν από τις γερμανικές αρχές σε απάντηση προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000, δεν καθιστούσαν δυνατόν να διευκρινισθεί πώς υπολογίστηκε το υπόλοιπο των 107 000 DEM, συγκείμενο από απαιτήσεις κατόπιν πληρωμών, τις οποίες πραγματοποίησε η εταιρία χαρτοφυλακίου Lintra υπέρ των θυγατρικών, καθώς και από απαιτήσεις, τις οποίες προβάλλεται ότι είχαν οι θυγατρικές έναντι της εταιρίας χαρτοφυλακίου. Το αριθμητικό μέγεθος που προκύπτει δεν διευκρινίζεται λεπτομερέστερα από τις γερμανικές αρχές. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι, αντιθέτως, είναι αναμφισβήτητο ότι το δάνειο ρευστότητας 12 000 000 DEM πρέπει να ανακτηθεί το σύνολό του και ότι ο επιμερισμός, ο οποίος εκτίθεται με την προπαρατεθείσα επιστολή των γερμανικών αρχών της 10ης Μαρτίου 2000, αποτέλεσε τη βάση για τη διαταγή ανακτήσεως της Επιτροπής, ελλείψει ακριβέστερων και κατανοητότερων στοιχείων.

- 143 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή διέταξε την ανάκτηση του ποσού των 4 077 000 DEM από την εταιρία ZEMAG, χωρίς να έχει αποδείξει ή ακόμη διευκρινίσει τους λόγους για τους οποίους ζητούνταν το ποσό αυτό.

- 144 Βεβαίως, είναι μεν αληθές ότι, όπως προβάλλει η Επιτροπή, ο σκοπός της ανακτήσεως του ποσού των 12 000 000 DEM πρέπει να επιτευχθεί. Παραταύτα, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι ο τρόπος επιμερισμού των εν λόγω ενισχύσεων μεταξύ των πραγματικών αποδεκτών τους δεν μπορεί να προσδιορισθεί χωρίς επαρκή αιτιολογία της προσβαλλομένης απόφασης και επί τη βάση απλής υποθέσεως.

145 Συναφώς, η Επιτροπή, μολονότι, στο πλαίσιο διαταγής του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, δύναται να εκδώσει απόφαση, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, με την οποία να περατώνει τη διαδικασία έρευνας με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, «[σ]ε περίπτωση μη συμμόρφωσης του κράτους μέλους με διαταγή παροχής πληροφοριών», δεν απαλλάσσεται πάντως της υποχρέωσης να διευκρινίσει επαρκώς τους λόγους οι οποίοι την οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα παρασχεθέντα από κράτος μέλος στοιχεία, σε απάντηση προς διαταγή παροχής πληροφοριών, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για την τελική απόφαση την οποία προτίθεται να λάβει. Συγκεκριμένα, η εν λόγω κατάσταση δεν είναι δυνατόν να εξομοιωθεί προς αυτήν, κατά την οποία κράτος μέλος δεν παρέχει καμία πληροφορία προς την Επιτροπή, σε απάντηση διαταγής δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/1999, περίπτωση κατά την οποία η αιτιολογία μπορεί να περιορίζεται στην υπόμνηση ότι το κράτος μέλος δεν απάντησε στην προμνημονευθείσα διαταγή. Επομένως, εν προκειμένω, η Επιτροπή υπείχε την υποχρέωση να εκθέσει, με την προσβαλλομένη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι οι παρασχεθείσες από τις γερμανικές αρχές πληροφορίες, σε απάντηση προς τη διαταγή παροχής πληροφοριών της 1ης Αυγούστου 2000, δεν ήταν δυνατόν να ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού των ενισχύσεων το οποίο έπρεπε να επιστραφεί από την εταιρία ZEMAG.

146 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 135 επιστολή της της 2ας Οκτωβρίου 2000, είχε επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής στη νέα κοινοποίηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν προς τις ενδιαφερόμενες θυγατρικές στο πλαίσιο της δεύτερης αναδιαρθρώσεώς τους, παρατήρηση που περιλαμβάνεται, εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 41 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή δεν ήταν δυνατό να μη γνωρίζει, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι είχε αποφασίσει να κινήσει την 1η Φεβρουαρίου 2001, ήτοι δύο περίπου μήνες πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με ενισχύσεις αναδιαρθρώσεως υπέρ της εταιρίας ZEMAG της οποίας το κείμενο συμπεριλήφθηκε στην πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 133, σ. 3), στο πλαίσιο της οποίας εξέθετε ότι, από το ποσό των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην εν λόγω εταιρία από της 1ης Ιανουαρίου 1997, «107 000 DEM εξετάζονται ως μέρος της απόφασης στην υπόθεση C-41/99, Lintra Beteiligungsholding GmbH», ήτοι στο πλαίσιο της διαδικασίας που κατέληξε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Υπ' αυτές τις συνθήκες, επαπέκειτο στην Επιτροπή, τουλάχιστον, να αιτιολογήσει την απόκλιση μεταξύ του ποσού αυτού που καταλογίσθηκε στην εταιρία ZEMAG και εκείνου που δέχθηκε η προσβαλλομένη απόφαση.

- 147 Κατά συνέπεια, η αιτιολογία, επί της οποίας στηρίζεται η προσβαλλομένη απόφαση, είναι ανεπαρκής υπό το πρίσμα του άρθρου 253 ΕΚ, στο μέτρο που αφορά την υποχρέωση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας να ανακτήσει ενισχύσεις ύψους 4 077 000 DEM από την εταιρία ZEMAG.
- 148 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η ακύρωση του άρθρου 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που διατάσσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ανακτήσει, αφενός, ενισχύσεις ύψους 3 195 559 DEM από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01, συμπεριλαμβανομένων των αναλογούντων τόκων, και, αφετέρου, ενισχύσεις συνολικού ύψους 6 496 271 DEM από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01, συμπεριλαμβανομένων των αναλογούντων τόκων.
- 149 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση του κοινού λόγου ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, ο οποίος αντλείται από τον αυθαίρετο καθορισμό του ποσοστού επιμερισμού, μεταξύ των προσφευγουσών, του προς ανάκτηση ποσού των 22 978 000 DEM, δεδομένου ότι η διαταγή ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων, οι οποίες υπολογίσθηκαν βάσει του ως άνω ποσού, ακυρώνεται όσον αφορά τις προσφεύγουσες. Ομοίως, παρέλκει να εξετασθεί ο κοινός λόγος ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από τον προβαλλόμενο εσφαλμένο καταλογισμό της υποχρέωσης επιστροφής των επίδικων ενισχύσεων, λόγω της εκχωρήσεως των εταιρικών μεριδίων που ανήκαν, αντιστοίχως, στην προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01 και στην προσφεύγουσα της υποθέσεως T-133/01, δεδομένου ότι ακυρώνεται η διαταγή ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων σε αμφότερες τις υποθέσεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 150 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του

νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε όσον αφορά το ουσιώδες μέρος των αιτημάτων της, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων στην υπόθεση T-111/01, σύμφωνα με τα σχετικά αιτήματα των προσφευγουσών.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το άρθρο 3 της απόφασης 2001/673/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Μαρτίου 2001, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (που κατέστη Lintra Beteiligungsholding GmbH, με τις εταιρίες Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH και Gothaer Fahrzeugwerk GmbH), στο μέτρο που υποχρεώνει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να ανακτήσει ποσό 3 195 559 DEM, συμπεριλαμβανομένων των αναλογούντων τόκων, από την εταιρία Saxonia Edelmetalle GmbH καθώς και συνολικό ποσό ενισχύσεων 6 496 271 DEM, συμπεριλαμβανομένων των αναλογούντων τόκων, από την εταιρία Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH.

- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 3) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων στην υπόθεση T-111/01.

Vesterdorf

Jaeger

Mengozi

Martins Ribeiro

Dehousse

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Μαΐου 2005.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf

Πίνακας περιεχομένων

Νομικό πλαίσιο	II - 1587
Ιστορικό της διαφοράς	II - 1590
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	II - 1596
Επί της ουσίας	II - 1598
Επί του κοινού λόγου που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων των προσφευγουσών στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ ...	II - 1599
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1599
— Στην υπόθεση T-111/01	II - 1599
— Στην υπόθεση T-133/01	II - 1601
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1602
Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την ύπαρξη πεπλανημένων πραγματικών εκτιμήσεων στην προσβαλλόμενη απόφαση (υπόθεση T-133/01)	II - 1608
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1608
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1609
Επί του λόγου ακυρώσεως ο οποίος αντλείται από την προβαλλόμενη εσφαλμένη διαπίστωση καταχρηστικής εφαρμογής των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με την απόφαση της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 1996 (υπόθεση T-111/01)	II - 1612
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1612
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1614
— Επί του περιεχομένου της αποφάσεως της 13ης Μαρτίου 1996	II - 1615
— Επί της διαπιστώσεως περί καταχρηστικής εφαρμογής του ποσού των ενισχύσεων του οποίου η επιστροφή ζητείται από την προσφεύγουσα της υποθέσεως T-111/01	II - 1617
	II - 1641

Επί του κοινού λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται από τον εσφαλμένο εκ μέρους της Επιτροπής προσδιορισμό του αποδέκτη των επίδικων ενισχύσεων	II - 1623
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1623
— Στην υπόθεση T-111/01	II - 1623
— Στην υπόθεση T-133/01	II - 1625
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1626
— Επί της διαταγής ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων όσον αφορά το επί μέρους ποσό των ενισχύσεων ύψους 22 978 000 DEM που περιλαμβάνεται στο άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως (υποθέσεις T-111/01 και T-133/01)	II - 1628
— Επί της διαταγής ανακτήσεως των επίδικων ενισχύσεων στο μέτρο που αφορά το επί μέρους ποσό των 12 000 000 DEM περί του οποίου το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως (υπόθεση T-133/01)	II - 1632
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 1638